

نگرانی‌ها از تأمین امنیت خط آهن خواف - هرات

قرار است تا چند روز آینده خط آهن خواف - هرات با حضور مقام‌های عالی‌رتبه کشورهای افغانستان و ایران در هرات به بهره‌برداری برسد. براساس معلومات هیأت اداره مستقل خط آهن افغانستان که برای «هم‌آهنگی برنامه گشایش» این پروژه به هرات سفر کرده، بخش سوم آن تکمیل شده و کار روی «فاز نخست بخش چهارم» جریان دارد. یکی از نگرانی‌های مهم در مورد این پروژه بزرگ زیربنایی، تأمین امنیت آن است و طی روزهای اخیر، برخی تحرکات امنیتی در اطراف مسیر خط آهن خواف - هرات در خاک افغانستان روی داده است. این خط ریل از ولسوالی‌های غوریان، زنده‌جان و انجیل هرات می‌گذرد و در چند ماه اخیر این مناطق گواه برخی موارد ناامنی بوده است. مقام‌های محلی هرات، پافشاری دارند که امنیت خط آهن خواف - هرات تأمین شده و نیروهای پولیس محافظت عامه این مسوولیت را بردوش دارند و با ایجاد «پاسگاه‌های امنیتی» اجازه ناامنی در این مسیر را نمی‌دهند.

۷

موج دوم کرونا؛

مواردی از ابتلای دوباره در افغانستان ثبت شده است

۳

انگیزه کشتار انسان در اذهان تندروان اسلام‌گرا

۷

شورش و ضد شورش

شورش‌ها در صدد واژگون نمودن، بر انداختن حکومت و تصرف قدرت با استفاده از زور، خشونت و جنگ می‌باشند. شورش‌ها کوشش می‌کنند تا اداره‌ی مناطق و قلمروهای حکومت را به طور کامل یا به شکل قسمی به‌دست گیرند تا حاکمیت دولت را در آن مناطق از بین ببرند و دولت را مجبور به عقب‌نشینی و محروم از تسلط بر قلمرو و نفوس کند و حکومت سایه‌ی خود را در آن مناطق بنا کنند.

۴

ریختن فاضلاب به درون ساختمان‌ها؛ گال را گنجشک می‌خورد، لت را بوذنه

به دنبال اقدامات واکنش‌برانگیز اخیر شهرداری کابل، این نهاد برای اولین بار فاضلاب آبروها را به درون بعضی از بلندمنزل‌ها ریخت؛ اقدامی که مقام‌ها در شهرداری کابل آن را تجویز انضباطی می‌خوانند. به گفته‌ی آنان، این دستور از سوی معاون اول ریاست جمهوری در نشست ۶:۳۰ صبح داده شده است. این اقدام با موجی از استقبال و انتقاد شهروندان روبه‌رو شده است.

۸

وزارت دفاع: چهار عضو طالبان که در ترورهای هدف‌مند در کابل دست داشتند، بازداشت شدند

وزارت دفاع ملی از یکی از بازداشت‌شده‌گان به نام «مولوی صداقت» مشهور به «خطری» یاد کرده است. براساس معلومات این وزارت، خطری مسوول ترورهای هدف‌مند و ماین‌مقناطیسی طالبان در نواحی پنجم و سیزدهم شهر کابل بوده است. هم‌چنان آن‌طوری که وزارت دفاع ملی اعلام کرده است، روح‌الله مشهور به «زورکی» عضو گروه مولوی صداقت که مسوولیت نصب ماین‌های مقناطیسی را داشت، نیز بازداشت شده است. وزارت دفاع ملی هم‌چنان گفته است که سمیع‌الله مشهور به صدیق‌الله سرگروه ۱۰ نفری گروه طالبان و جان آغا مشهور به لونگی مسوول انتقال ماین‌های مقناطیسی در میان بازداشت‌شده‌گان قرار دارد. از جانب دیگر، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی گروه طالبان گفته است که بازداشت‌شده‌گان عضوهای این گروه نیستند. ریاست عمومی امنیت ملی نیز چندی پیش اعلام کرد که هسته ماین‌گذار گروه طالبان را در کابل بازداشت کرده است. این ریاست هم‌چنان گفته است که گروه طالبان در صدد آن است که طبق دستور شورای کویت در ساحات پر جمعیت حمله کند، اما مسوولیت نگیرد.

۸ صبح، کابل: وزارت دفاع ملی روز سه‌شنبه، یازدهم قوس اعلام کرد که چهار عضو گروه طالبان را از ولسوالی پغمان کابل در ترورهای هدف‌مند و جاسازی ماین‌های مقناطیسی دست داشتند، بازداشت کرده است. گروه طالبان به این خبر واکنش نشان داده و آن را رد کرده است. طبق اعلام وزارت دفاع ملی، این افراد از سوی نیروهای ارتش بازداشت شده‌اند.

مسافران ربوده‌شده توسط طالبان در میدان وردک رها شدند

۸ صبح، کابل: مقام‌های محلی ولایت میدان وردک اعلام کرده‌اند که ۱۱ مسافر ربوده‌شده توسط طالبان رها شده است. محب‌الله شریف‌زی، سخنگوی والی میدان وردک روز سه‌شنبه، یازدهم قوس، گفت که چند روز پیش ۲۸ مسافر در ولسوالی جلیز از سوی طالبان ربوده شده بودند. به گفته او، ۱۷ تن از این مسافران در همان روز رها و ۱۱ مسافر باقی‌مانده شب گذشته رها شدند.

شریف‌زی می‌گوید که این مسافران براساس تلاش اداره محلی و میانجی‌گری بزرگان قومی آزاد شده‌اند. مسافران ربوده‌شده باشندگان ولسوالی بهسود و منطقه سرچشمه ولسوالی جلیز بودند. برخی از باشندگان بهسود گفته‌اند که ۳۹ نفر از باشندگان این مناطق ربوده شده بودند. میدان وردک از ولایت‌های ناامن به شمار می‌رود.

#آریانا_از_شماست

آریانا افغان هوایی شرکت
ARIANA AFGHAN AIRLINES

انتقال مریضان با خدمات ویژه
به کشور هندوستان

شنبه دو شنبه پنج شنبه

KABUL - DELHI DEP: 10:00 AM Local Time ARR: 01:00 PM Local Time
DELHI - KABUL DEP: 02:30 PM Local Time ARR: 03:30 PM Local Time

1333 | 790 07 1333 | 03 (93) | flyariana.com | 1333

موج دوم کرونا را جدی بگیریم

در پی شیوع موج دوم ویروس کرونا در کشور، رقم مبتلایان به کووید - ۱۹ و مرگ ناشی از این بیماری، رو به افزایش بوده است. وزارت صحت در ۲۷ ماه عقب رسماً تأیید کرد که موج دوم ویروس کرونا در کشور شیوع یافته است. از آن زمان تاکنون صدها بیمار جدید شناسایی شده‌اند و ده‌ها نفر هم به علت ابتلا به کووید - ۱۹ جان داده‌اند.

در شبانه‌روز گذشته ۲۸۳ بیمار جدید در سراسر کشور شناسایی شدند. در همین مدت ۲۱ بیمار کرونایی هم جان دادند. این بلندترین رقم مرگ ناشی از این بیماری از زمان شیوع موج دوم ویروس کرونا تاکنون در کشور است.

پیش‌بینی می‌شود که با افزایش سردی و آلودگی هوا، به‌ویژه در بزرگ‌شهرها، میزان آسیب‌پذیری مردم در برابر این ویروس نیز بلند برود. از همین رو، موج دوم ویروس کرونا برای افغانستان که موج نخست را نسبتاً بهتر پشت سر گذاشته بود، مهلک و خطرناک پیش‌بینی شده است.

وزارت صحت عامه به صورت پیوسته در حال توصیه مردم به استفاده از ماسک، شستن دست‌ها و پرهیز از حضور در تجمعات بزرگ‌تر است. با این حال، این توصیه‌ها از جانب مردم جدی گرفته نشده است. متأسفانه بیش‌تر مردم این روزها بدون ماسک در محلات عمومی ظاهر می‌شوند. اگر کسانی هم با ماسک دیده می‌شوند، هدف آن‌ها تنها مراقبت از خود در برابر آلودگی هوا است.

هم‌چنان گردهمایی‌های بزرگ نه تنها در بین مردم که در بین مقامات و ادارات دولتی نیز در جریان است. به همین شکل، عادت شستن دست‌ها و ضدعفونی محیط کار و محل زنده‌گی نیز از سر مردم پریده است.

بدتر از همه این‌که مردم ترسی را که در موج اول نسبت به ویروس کرونا داشتند، از دست داده‌اند. سیستم غذایی مردم دوباره با حالت عادی برگشته است. در کنار آن، اگر کسی یک یا چند نشانه‌ی کووید - ۱۹ هم داشته باشد، آن‌را جدی نمی‌گیرد و فکر می‌کند که دچار سرماخوردگی شده است. این یک دام نهفته و فریب است که ممکن است باعث افزایش رقم قربانیان شود.

از بین رفتن حساسیت مردم نسبت به خطرات احتمالی کووید - ۱۹ یک زنگ خطر جدی است. وزارت صحت باید کارزارهای تازه‌ای را برای احیای این حساسیت راه‌اندازی کند. تا زمانی که ترس مثبت از ابتلا به کووید - ۱۹ دوباره در بین مردم احیا نشود، توصیه‌های صحی جدی گرفته نخواهد شد. این وظیفه‌ی وزارت صحت است که با اقدامات مسوولانه و منظم، سطح مسوولیت‌پذیری افراد در برابر یک‌دیگر و حساسیت آن‌ها در برابر این بیماری واگیر را بلند ببرد.

بعضی از مردم باور دارند که قربانی موج دوم واقع نخواهند شد؛ زیرا آن‌ها موج اول را پشت سر گذاشته‌اند و در برابر ویروس معافیت حاصل کرده‌اند. این در حالی است که مراجع صحی معتبر تا هنوز تأیید نکرده‌اند که اگر کسی یک‌بار به کووید - ۱۹ مبتلا شده باشد، بار دوم به این ویروس مبتلا نخواهد شد. بهتر است با این دست از باورهای کاذب مبارزه شود. این کار تنها از راه اطلاع‌رسانی درست از سوی وزارت صحت عامه ممکن می‌شود.

از جانب دیگر، وزارت صحت عامه باید از اشتباهات مربوط به موج اول درس‌های لازم را گرفته باشد. در حالی که زمستان از راه می‌رسد، باید سطح آماده‌گی‌ها بلند برود و وسایل لازم برای مراقبت از بیماران کرونایی در تمام مراکز صحی فراهم شود. به نظر می‌رسد که خدمات صحی در ولایات دورافتاده و برف‌گیر نسبت به سایر ولایات‌ها بیش‌تر است. این ولایات‌ها به مراقبت‌های بیش‌تر و امکانات بهتر نیاز دارند که باید تاکنون فراهم شده باشد. پیش‌گیری از گسترش موج دوم ویروس کرونا و کاهش خطرات ناشی از آن وظیفه‌ی مشترک دولت و مردم است. دسترسی به خدمات صحی با وجودی که حق مردم است، کمک به دولت برای کنترل بهتر این ویروس از مکلفیت‌های هر شهروند است. از این رو، مردم با درک مسوولیت شهروندی خود باید با یک‌دیگر کمک کنند تا به این ویروس مهلک آلوده نشوند و زمینه‌ی واگیری آن‌را به حداقل برسانند. این کار ممکن است، به شرط آن‌که به توصیه‌های وزارت صحت عمل شود و رعایت این توصیه‌ها به عادت روزانه‌ی همه‌ی مردم تبدیل شود.

سفارت ایران: دیوار کنسولگری از جاده‌ی هرات به دلیل بروکراسی پیچیده‌ی ادارات افغانستان برداشته نشده است

۸ صبح، کابل: سفارت ایران در کابل می‌گوید که عقب‌نشینی ملک سرکنسولگری این کشور از جاده‌ی مرکزی هرات به دلیل بروکراسی پیچیده و طولانی «مراجع ذریبط افغانستان» به نتیجه نرسیده است.

وزارت امور خارجه کشور می‌گوید که کار فراهم‌سازی زمینه عقب‌نشینی دیوار کنسولگری ایران در هرات جریان دارد و به زودی نهایی می‌شود.

با این حال، سفارت ایران در واکنش به نشر مطلبی در روزنامه ۸ صبح زیر عنوان «چرا دیوار کنسولگری ایران از جاده‌ی مرکزی هرات برداشته نمی‌شود؟»، بروکراسی پیچیده‌ی نهادهای مسوول افغانستان را عامل تأخیر در تخریب دیوار کنسولگری‌اش خوانده است.

سفارت ایران در بیانیه‌ای که در پاسخ به این مطلب به روزنامه ۸ صبح فرستاده است، می‌گوید که از آغاز روند گسترش عرض جاده‌ی مجاور سرکنسولگری این نهاد، شهر داری هرات خواهان همکاری شد و دو طرف پس از بررسی‌های فنی و رایزنی‌های حقوقی به توافق رسیدند.

این سفارت تأکید کرده است که این توافق طی فرمانی از سوی رییس جمهور غنی رسمیت یافت و پس از آن «مقاوله‌نامه‌ای» بین دو کشور برای املاک ذکر شده تنظیم و نهایی شده است. سفارت ایران افزوده است که در این مدت به رغم توافق به عمل آمده، مشکلات فراوانی از سوی برخی «اشخاص، جریان‌های غیرمسوول و برخی رسانه‌ها» برای سرکنسولگری ایران در هرات ایجاد شده است.

این سفارت می‌افزاید که به موازات مذاکرات انجام‌شده، اقدامات لازم نیز در سرکنسولگری هرات برای انجام عقب‌نشینی صورت گرفته و ساختمان جدیدی جهت فعالیت بخش

کنسولی تاسیس و بخش اعظم تاسیسات فنی از ساختمان قدیم به ساختمان جدید انتقال یافته است.

در بیانیه‌ای که سفارت ایران به ۸ صبح فرستاده است، مدعی شده است که در حال حاضر طرف ایرانی قریب به چند ماه است که در انتظار اعلام آماده‌گی طرف افغانی برای امضای مقاله‌نامه مذکور و مبادله املاک است تا متعاقب آن عقب‌نشینی در ملک سرکنسولگری و اجازه تخریب دیوار مورد نظر به شهرداری هرات صورت گیرد، اما به نظر می‌رسد با وجود پی‌گیری‌های مکرر این سفارت، به دلیل بروکراسی پیچیده و طولانی نزد مراجع ذریبط افغانستان موضوع تاکنون به نتیجه نرسیده است.

دیوار کنسولگری ایران در هرات در ماه جدی سال ۱۳۹۴ خورشیدی در زمان بزرگ‌ساختن جاده‌ی اصلی این شهر زمانی حاشیه ساز شد که فرهاد نیایش، شهردار پیشین هرات، بدون اجازه‌ی جانب ایرانی، قسمت بیرونی، دهلیز و سایه‌بان دیوار کنسولگری ایران را از پیاده‌رو برداشت.

این تصمیم و عمل شهردار پیشین هرات واکنش جانب ایرانی را در قبال داشت و کنسولگری ایران برای چند روز خدمات ویزاده‌ی به متقاضیان در هرات را تعطیل کرد. در نهایت شهرداری هرات با هدایت والی این ولایت و مقام‌های مرکزی کشور، دیوار بیرونی را به حالت اول برگرداند، اما قضیه‌ی عقب‌نشینی دیوار کنسولگری در این ولایت هم‌چنان به قوت خود باقی ماند.

کنسولگری ایران در ولایت هرات، درست در جایی قرار دارد که یکی از جاده‌های اصلی شهر را قطع کرده و برای وصل شدن مجدد جاده، نیاز است که این کنسولگری دیوار پیش روی ساختمان‌ش را از سرک بردارد و عقب‌نشینی کند.

۸ صبح، کابل: تصاویر نشر شده نشان می‌دهد که شماری از باشندگان یک روستای ولسوالی ینگه‌قلعه ولایت تخار بر باشندگان این منطقه دعوی دیگر این ولسوالی حمله کرده‌اند.

پولیس تخار می‌گوید که این حادثه در ساحات «زردکمر»، «بازار کهنه ینگه‌قلعه» و «کفر علی» ولسوالی ینگه‌قلعه رخ داده است. خلیل اسیر، سخنگوی پولیس تخار به روزنامه ۸ صبح گفت که از چند روز گذشته به این سو برخی از باشندگان این ساحات با حمایت طالبان بر علف‌چرها، زمین‌های زراعتی و خانه‌های شماری از باشندگان دیگر این ولسوالی حمله کرده‌اند.

اسیر گفت که مردم این ساحات سال‌ها در کنار هم «برادروار» زنده‌گی می‌کردند، اما طالبان گروهی را ترغیب کرده و قول حمایت داده‌اند تا زمین‌ها و خانه‌های مردم را غصب کنند. سخنگوی پولیس تخار می‌گوید که این ساحات در تسلط گروه طالبان است.

خلیل اسیر افزود که حکومت محلی بزرگان و متنفذان دو طرف را به مرکز فرا خوانده است تا به دعوی آن‌ها رسیدگی شود.

شش عضو دیگر کابینه برنامه‌های‌شان را به مجلس ارائه کردند

۸ صبح، کابل: در ادامه روند رای‌دهی شش عضو دیگر کابینه نیز روز سه‌شنبه، یازدهم قوس برنامه‌های کاری‌شان را به مجلس نماینده‌گان توضیح دادند.

اجمل احمدی، سرپرست بانک مرکزی، مجیب‌الرحمان کریمی نامزد وزارت احیا و انکشاف دهات، محب‌الله صمیم نامزد وزارت اقوام و قبایل، احمدجواد عثمانی نامزد وزارت صحت عامه، رنگینه حمیدی، سرپرست وزارت معارف و کریمه حامد فاریابی نامزد وزارت اقتصاد در نشست عمومی مجلس نماینده‌گان حضور یافتند و برنامه‌های کاری‌شان را به این مجلس ارائه کردند.

تاکنون ۱۷ نامزدوزیر و عضو کابینه از سوی مجلس نماینده‌گان رای اعتماد گرفته‌اند.

هم‌چنان دو عضو دیگر مجلس نماینده‌گان رای اعتماد مجلس نماینده‌گان را به دست آورده نتوانسته‌اند.

محمدحنیف اتمر به عنوان وزیر امور خارجه، اسدالله خالد به عنوان وزیر دفاع، مسعود اندرابی به عنوان وزیر امور داخله، عبدالهادی ارغندبوال به عنوان وزیر مالیه، فضل‌احمد معنوی به عنوان وزیر عدلیه، عباس بصیر به عنوان وزیر وزارت تحصیلات عالی، معصومه خاوری به عنوان وزیر وزارت مخابرات، تکنولوژی و معلوماتی، بشیراحمد ته‌ینج به عنوان وزیر کار و امور اجتماعی، نثاراحمد غوریانی به عنوان وزیر صنعت و تجارت و محمدقاسم حلیمی به عنوان وزیر ارشاد، حج و اوقاف رای تأیید مجلس نماینده‌گان را به دست آورده‌اند.

هم‌چنان احمدضیا سراج نامزد ریاست امنیت ملی، انوارالحق احدی نامزدوزیر وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، نوررحمان اخلاقی نامزدوزیر وزارت امور مهاجرین و عودت‌کننده‌گان، قدرت‌الله ذکی نامزدوزیر وزارت ترانسپورت، نجیب‌الله یمین نامزدوزیر وزارت فواید عامه، هارون چخانسوری نامزدوزیر وزارت معادن و پترولیم و محمود کزری نامزدوزیر وزارت شهرسازی و اراضی در دومین دور رای‌گیری از سوی مجلس نماینده‌گان رای اعتماد گرفتند.

از جانب دیگر، محمدطاهر زهیر، نامزدوزیر وزارت اطلاعات و فرهنگ و حسینیه صافی، نامزدوزیر وزارت امور زنان، نتوانستند ۵۰ درصد به علاوه یک رای را به دست آورند.

مجلس نماینده‌گان باری روند رای اعتماد به اعضای کابینه را متوقف کرده بود، اما بار دیگر آن را از سر گرفت. این تصمیم به دلیل اظهارات جنجالی امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری در نشست ژنو گرفته شده بود. صالح در این نشست اعضای مجلس نماینده‌گان را متهم کرده بود که در فساد دست دارند.

به یک هزار و ۵۰۰ خانواده نیازمند در کابل کمک‌های زمستانی توزیع شد

۸ صبح، کابل: به یک هزار و ۵۰۰ خانواده نیازمند در کابل از سوی بنیاد رحمانی کمک‌های زمستانی توزیع شد. این بنیاد روند کمک‌رسانی در فصل سرما را در کابل و ولایت‌های هم‌جوار آن آغاز کرده است. طبق اعلام مسوولان بنیاد رحمانی، در مرحله اول قرار است که به سه هزار خانواده در کابل و ولایت‌ها کمک توزیع شود.

در این مرحله روز دوشنبه، دهم قوس برای یک هزار و ۵۰۰ خانواده قربانیان نیروهای امنیتی، معلولان، کارکنان نظیف شهرداری و دست‌فروشان کمک توزیع شده است.

این بسته کمکی شامل آرد، برنج، روغن و کپمل بوده است.

قرار است در آینده به یک هزار و ۵۰۰ خانواده در ولایت پروان نیز از سوی این بنیاد کمک توزیع شود.

سخنگوی پولیس تخار گفت که از تلفات دو طرف گزارش نشده است.

گفته شده است که باشندگان این منطقه دعوی دیرینه بر سر زمین دارند.

گروه طالبان تاکنون درباره حمایتش از یک جانب دعوا چیزی نگفته است.

ویدیویی که از این رویداد منتشر شده، کودکان را در حال فرار نشان می‌دهد. صدای ممتد شلیک گلوله نیز شنیده می‌شود.

برخی از باشندگان قریه زردکمر به تلویزیون ملی گفته‌اند که دعوی زمین مورد مناقشه را در زمان نجیب‌الله، رییس جمهور سابق کشور، برده‌اند، اما بار دیگر مورد تعرض طرف مقابل قرار گرفته‌اند.

طرف دیگر دعوا اما مدعی‌اند که از زمان عبدالرحمان خان اسنادی در دست دارند که این زمین‌ها ملکیت آن‌ها است.

جواد هجری، والی تخار اما می‌گوید که زمین‌های مورد مناقشه دولتی است و به هیچ کسی اجازه تصاحب آن داده نمی‌شود.

او گفت که دو طرف توسط اداره محلی فراخوانده شده است تا این موضوع از مجرای قانونی آن حل شود.

موج دوم کرونا!

مواردی از ابتلای دوباره در افغانستان ثبت شده است

نگرانی‌ها از بابت موج دوم ویروس کرونا در حالی افزایش می‌یابد که آمارهای ابتلا به آن در کشور به ۴۷ هزار و ۷۱۷ تن رسیده است. این میزان از موارد مثبت پس از آزمایش ۱۵۰ هزار و ۷۵۰ مورد مشکوک ثبت شده است. براساس آمارهای مجموعی، دست‌کم یک هزار و ۸۰۰ تن در سراسر کشور به دلیل ابتلا به ویروس کرونا جان باخته‌اند. تاکنون اما ۳۶ هزار و ۹۰۷ بیمار کووید-۱۹ بهبود یافته‌اند. بدین ترتیب شمار بیماران فعال کووید-۱۹ در کشور به هشت هزار و ۱۰ نفر می‌رسد. شهرهای کابل، هرات، بلخ و قندهار در فهرست شمار مبتلایان، فوتی‌ها و بهبودیافته‌گان کووید-۱۹ به ترتیب در صدر قرار دارند.

حسین بهش

شمار بیماران فعال کووید-۱۹ و آمار مرگ‌ومیر برخاسته از آن با گذشته هر روز افزایش می‌یابد. وزارت صحت عامه می‌گوید که رسیدن فصل سرما و آلودگی هوا، نگرانی‌ها

از بابت بدتر شدن وضعیت را بیش‌تر ساخته است. مسوولان هشدار می‌دهند که اگر شهروندان نسبت به شیوع ویروس کرونا بی‌پروایی کنند، احتمال دارد که موج دوم کرونا «خطرناک‌تر» از موج اول آن باشد. به گفته آنان، برای مبارزه با ویروس کرونا باید ۹۵ درصد مردم از ماسک استفاده کنند، در حالی که هم اکنون تنها حدود ۳۰ درصد به این توصیه عمل می‌کنند. هرچند وزارت صحت عامه پیش‌تر اجرایی شدن دوباره طرح قرنطین را منتفی اعلام کرد، اما اکنون تصریح می‌کند که در صورت دوام وضعیت کنونی، ممکن است این طرح روی دست گرفته شود. به گفته مسوولان در این وزارت، مواردی از ابتلای دوباره به کرونا در کشور دیده شده است و حتی کسانی که این بیماری را سپری کرده‌اند، باید نکات صحتی را رعایت کنند. براساس آمارهایی که در دو هفته اخیر ثبت شده، دست‌کم سه هزار و ۳۴ نفر تازه به این ویروس مبتلا شده و ۱۵۶ بیمار کووید-۱۹ جان باخته‌اند. این ارقام به وضوح نشان می‌دهد که شمار مبتلایان در مقایسه با شمار بهبودیافته‌گان دو برابر شده است. گفتنی است که آمار آزمایش‌های دو هفته اخیر ویروس کرونا در کشور، یک هفتم همگی آمارها از زمان ثبت اولین مورد این ویروس را تشکیل می‌دهد.

براساس ارقامی که در دو هفته اخیر ثبت شده است، آمارهای ابتلا به کرونا و مرگ‌ومیر برخاسته از آن به شکل چشم‌گیری افزایش یافته است. مبتنی بر آمار روزانه ابتلا به کرونا در کشور، ۱۹ هزار و ۷۱ آزمایش در جریان دو هفته اخیر انجام شده است که از این میان، سه هزار و ۳۴ تن تازه به ویروس کرونا مبتلا شده‌اند. این آمار نزدیک به دو برابر آمار بهبودی بیماران کووید-۱۹ است. در جریان این دو هفته تنها یک هزار و ۶۹۲ بیمار کرونایی بهبود یافته‌اند. افزون بر این، شمار مرگ‌ومیر نیز در روزهای اخیر به تدریج افزایش یافته است. برای اولین بار پس از کاهش در آمارهای ابتلا به کرونا، روز سه‌شنبه، یازدهم قوس، ۲۱ مورد فوتی در یک شبانه‌روز ثبت شد که در واقع بلندترین آمار مرگ‌ومیر در موج دوم ویروس کرونا شمرده می‌شود. این در حالی است که در حال حاضر شمار مبتلایان فعال از مرز هشت هزار نفر گذشته است. این آمار تا دو ماه پیش به حدود چهار هزار نفر کاهش یافته بود.

وزارت صحت عامه در سهم خود از وضعیت موجود در کشور ابراز نگرانی می‌کند و می‌گوید که براساس شرایط، افغانستان در موج دوم کرونا قرار دارد. به گفته مسوولان در این وزارت، موج دوم کرونا می‌تواند خطرناک‌تر از موج اول باشد و اگر وضعیت به همین منوال ادامه یابد، احتمال می‌رود که طرح قرنطین دوباره روی دست گرفته شود. معصومه جعفری، معاون سخنگوی وزارت صحت عامه، روز سه‌شنبه، یازدهم قوس، به روزنامه ۸صبح گفت که شیوع ویروس کرونا در کشور طی هفته‌های اخیر سیر صعودی گرفته است. به گفته وی، شمار ابتلا به ویروس کرونا در هفته‌های اخیر به ۱۷ تا ۲۹ درصد رسیده و سیر صعودی کرونا در روزهای اخیر بیان‌گر موج دوم آن است. این وزارت می‌گوید که شهروندان کشور باید نسبت به شیوع این ویروس حساس باشند.

معاون سخنگوی وزارت صحت عامه افزود که رسیدن فصل سرما و آلودگی هوا نگرانی‌های این وزارت را بیش‌تر کرده، زیرا آلودگی و سردی هوا تهدیدهای جدی را متوجه بیماران کووید-۱۹ ساخته است. وی گفت که وزارت صحت عامه برخی از پیشنهادات، از جمله بسته شدن سالون‌های عروسی را ارایه کرده بود و اکنون در بخش آگاهی‌دهی کار می‌کند تا مردم را به رعایت نکات صحتی تشویق کند. این وزارت هم‌چنان تصریح می‌کند که شهروندان باید نکات صحتی را در رفتارهای اجتماعی‌شان رعایت کنند. به گفته معصومه جعفری، در صورتی که مردم به بی‌پروایی‌شان ادامه دهند، امکان دارد که موج دوم شیوع کرونا در مقایسه با موج اول آن خطرناک‌تر سپری شود. این وزارت هرچند کار پیرامون کنترل تجمعات را با شهرداری آغاز کرده، اما می‌گوید که نیاز است مردم از اجتماعات خودداری کنند.

هم‌زمان با این، مسوولان در وزارت صحت عامه تصریح می‌کنند که براساس پیش‌بینی‌ها هم اکنون تنها ۳۰ درصد شهروندان ماسک می‌زنند، در حالی که برای مبارزه با کرونا، نیاز است که ۹۵ درصد مردم ماسک بزنند تا از گسترش ویروس جلوگیری شود. به گفته بانو جعفری، بحث سرما به عوامل خطر افزوده است و اگر این شرایط ادامه یابد، وضعیت «وخیم» می‌شود. وزارت صحت عامه می‌گوید که در حال حاضر روی یک طرح کار می‌کند تا در صورت تکمیل شدن ظرفیت شفاخانه‌ها از بیماران، روی مراقبت خانگی کار کند. به گفته معصومه جعفری، بهترین راه مبارزه با ویروس کرونا، جلوگیری از نشر آن است که می‌تواند بسیار موثر باشد. به باور وی، آلودگی هوا سبب مشکلات تنفسی می‌شود و کسانی که به ویروس کرونا مبتلا می‌شوند، احتمال

دارد که وضعیت‌شان وخیم شود.

معاون سخنگوی وزارت صحت عامه گفت که در طرح آماده‌گی برای بیماران، بحث امکانات برای ولایت‌های سردسیر نیز مطرح شده است. او افزود، بحث شده است که امتیازات مورد نیاز برای ولایت‌ها زودتر فرستاده شود تا پیش از بارش برف‌ها و بند شدن راه‌ها، این امکانات به محل‌های مورد نظر برسد. هم‌زمان با این، وزارت صحت عامه تأیید می‌کند که مواردی از ابتلای دوباره به کرونا در میان شهروندان دیده شده است. معصومه جعفری گفت که هرچند ارقام ابتلای دوباره زیاد نیست، اما در مواردی، برخی از بیماران دوباره مبتلا شده‌اند. وی از یک داکتر به عنوان نمونه نام برد که در موج اول، بیماری کووید-۱۹ را به گونه‌ی خفیف پشت سر گذاشته بود، اما به محض آغاز موج دوم، دوباره به این بیماری مبتلا شد. بانو جعفری گفت که این بیمار در موج دوم کرونا جان داده است. وزارت صحت عامه هشدار می‌دهد که براساس یافته‌ها، هنوز بحث معافیت پس از مصاب شدن به کرونا، مبهم است و نیاز است بیماران نیز در کنار سایر مردم نکات صحتی را مراعات کنند.

پیش از این، مسوولان تأیید کرده‌اند که شمار بیماران کووید-۱۹ در شفاخانه‌ها افزایش یافته است. عبدالحکیم تمنا، رییس صحت عامه هرات، روز سه‌شنبه، یازدهم قوس، در صفحه فیس‌بوکش نوشت که شفاخانه‌های این ولایت از بیماران کرونایی پر شده و مصرف آکسیجن نیز افزایش یافته است. وی نوشته است: «مردم شریف هرات، شفاخانه‌ها از بیماران وخیم کرونا پر شده، مصرف آکسیجن بسیار زیاد شده که تمام تولید هرات را مصرف می‌کنیم. همکاران ما با تمام توان تلاش می‌کنند. هرچند از فردا صبح شفاخانه گازرگاه نیز آماده پذیرش مریضان است، اما عاجزانه تقاضا می‌کنم بیش‌تر از این بی‌احتیاطی نکنید و با جان خود بازی نکنید، زیرا پیش‌بینی در بستر شفاخانه سودی ندارد». وی به شهریان هرات توصیه کرده است که افزون بر استفاده از ماسک و رعایت فاصله اجتماعی، از دست دادن با یک‌دیگر خودداری کنند. آقای تمنا هشدار داده است که اگر توصیه‌های صحتی رعایت نشود، «پذیرش و ارایه خدمات طبی ناممکن خواهد شد و تلفات از کنترل خارج می‌شود».

نگرانی‌ها از بابت موج دوم ویروس کرونا در حالی افزایش می‌یابد که آمارهای ابتلا به آن در کشور به ۴۷ هزار و ۷۱۷ تن رسیده است. این میزان از موارد مثبت پس از آزمایش ۱۵۰ هزار و ۷۵۰ مورد مشکوک ثبت شده است. براساس آمارهای مجموعی، دست‌کم یک هزار و ۸۰۰ تن در سراسر

کشور به دلیل ابتلا به ویروس کرونا جان باخته‌اند. تاکنون اما ۳۶ هزار و ۹۰۷ بیمار کووید-۱۹ بهبود یافته‌اند. بدین ترتیب شمار بیماران فعال کووید-۱۹ در کشور به هشت هزار و ۱۰ نفر می‌رسد. شهرهای کابل، هرات، بلخ و قندهار در فهرست شمار مبتلایان، فوتی‌ها و بهبودیافته‌گان کووید-۱۹ به ترتیب در صدر قرار دارند.

گفتنی است که اولین مورد مثبت ویروس کرونا در کشور در پنجم حوت سال گذشته ثبت شد. بدین ترتیب از زمان شیوع این ویروس در کشور بیش از نه ماه می‌گذرد. شیوع این ویروس هرچند صدمه‌های اقتصادی را به دولت وارد کرد، اما وزارت صنعت و تجارت می‌گوید که روند تجارت در حال حاضر به گونه عادی ادامه دارد. فواد احمدی، سخنگوی این وزارت، به روزنامه ۸صبح گفت که وضعیت هم اکنون در بحث تجارت عادی است، اما این وزارت روی یک طرح برای موج دوم ویروس کرونا کار می‌کند. پیش از این، نهادها گفته بودند که گسترش کرونا در کشور میلیاردها افغانی به خزانه دولت آسیب زده است.

براساس آمارهای مجموعی در سراسر جهان، ۶۳ میلیون و ۷۷۳ هزار نفر تا پایان روز سه‌شنبه مبتلا به ویروس کرونا ثبت شده‌اند. از میان این آمار، حدود ۴۴ میلیون و ۱۶۰ هزار نفر بهبود یافته و حدود یک میلیون و ۱۵۰ هزار نفر جان باخته‌اند. بدین ترتیب در حال حاضر بیش از ۱۸ میلیون بیمار فعال کووید-۱۹ در سراسر جهان حضور دارند. از میان این آمار، وضعیت بیش از ۱۰۰ هزار بیمار وخیم خوانده شده است. در میان فهرست کشورهای دارای بیش‌ترین موارد ابتلا به ویروس کرونا، امریکا با حدود ۱۴ میلیون مورد مثبت در صدر، هند با بیش از نه میلیون مورد دوم و برزیل با بیش از شش میلیون مورد، سوم است. در میان فهرست جان‌باخته‌گان، امریکا، هند، برزیل و مکزیکو در صدر قرار دارند. امریکا اما با داشتن بیش از پنج میلیون مورد فعال کرونا هم‌چنان اول و فرانسه با بیش از دو میلیون نفر، دوم است.

گفتنی است که چندین شرکت تا هنوز از ساخت واکسین کرونا خبر داده‌اند. انگلستان گفته است که واکسین ساخت شرکت دواسازی فایزر و بیون‌تک را به زودی تأیید کرده در اختیار بیماران قرار می‌دهد. امریکا نیز گفته است که واکسین کرونای ساخت شرکت مدرنا تا پیش از سال آینده میلادی در اختیار بیماران کووید-۱۹ قرار می‌گیرد. با این‌همه، مسوولان صحتی و رسانه‌های بین‌المللی روند رسیدن واکسین کرونا به دست بیماران کرونایی در افغانستان را زمان‌بر خوانده‌اند.

شورش و ضد شورش

◆ زاهد آریا، نامزد دکترای دفاع و مطالعات استراتژیک
بخش اول

شورش‌گری

واژه‌ی شورش‌گری همیشه با برداشت‌های متناقض و تفسیرهای متعدد مواجه بوده که به طور عوضی و غیردقیق به کار برده شده است. قسمی که شورش‌گری را معادل به جنگ‌های نامنظم، جنگ‌های انقلابی، جنگ‌های پارتیزانی و تروریسم تعبیر کرده‌اند. استفاده‌ی چنین اصطلاحات برای شورش‌گری از یک لحاظ قابل فهم نیز بوده است؛ زیرا ماهیت‌های متفاوتی از شورش‌گری را بیان می‌کند که شورشیان به این شیوه‌ها توسل می‌ورزند. اما شورش از لحاظ لغوی به معنای هیجان آمدن، آشفتن و پریشان‌کردن است و در اصطلاح اقدامی همراه با خشونت دسته‌ای از افراد است که در مقابله با نظام حاکم اتفاق می‌افتد و همواره بی‌نظمی، آناشسیسم و ناامنی را با خود به همراه دارد. دیپارتمنت مطالعات دفاعی ایالات متحده، شورش‌گری را این‌گونه تعریف می‌کند: «شورش‌گری یک جنبش یا حرکت سازمان‌یافته است که هدف آن سرنگونی حکومت مشروع و قانونی با استفاده از تاکتیک‌های درون واژگونی و جنگ مسلحانه است.» نظر به شرایط فعلی؛ اما این تعریف تفسیر جامع به دست نمی‌دهد، از این‌رو این تعریف کامل و جامع نیست. شکی نیست که شورشیان در تلاش تغییر بنیادین و اساسی در ساختارهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی با استفاده از خشونت‌اند. این را باید دانست که شورش‌گری یک مبارزه‌ی نظامی طولانی‌مدت است و شورشیان با استفاده از تاکتیک‌های چریکی و تروریستی، نظامیان، ملکی‌ها، زیربناهای اقتصادی و تأسیسات ملکی - نظامی را هدف قرار می‌دهند. شورشیان به جای این‌که در فکر شکست دشمن خود باشند، در صدد از بین‌بردن مشروعیت حکومت هستند. از این لحاظ، درون واژگونی یا انهدام درونی، شکست اجتماعی و فعالیت‌های سیاسی برای شورشیان در اولویت است، نسبت به ایجاد خشونت و ترس.

با در نظر داشت دلایل بالا، دانشمندان شورش‌گری را این‌گونه تعریف می‌کنند: «شورش‌گری یک نبرد دوام‌دار است که یک یا چند گروه شورشی تلاش می‌ورزند با سرنگونی یا تغییر بنیادی نظم سیاسی و اجتماعی، یک دولت را با استفاده از خشونت، انهدام درونی، شکست اجتماعی و اقدام سیاسی از بین ببرند.»

شورشی‌ها در صدد واژگون‌نمودن، بر انداختن حکومت و تصرف قدرت با استفاده از زور، خشونت و جنگ می‌باشند. شورشی‌ها کوشش می‌کنند تا اداره‌ی مناطق و قلمروهای حکومت را به طور کامل یا به شکل قسمی به‌دست گیرند تا حاکمیت دولت را در آن مناطق از بین ببرند و دولت را مجبور به عقب‌نشینی و محروم از تسلط بر قلمرو و نفوسش کند و حکومت سایه‌ی خود را در آن مناطق بنا کنند. زمانی‌که شورشیان موفق شوند قلمرو وسیع و نفوس قابل ملاحظه را تحت اداره‌ی خود بیاورند، آن زمان برای نیروهای ضد شورش و حکومت آشوب‌زده مشکل خواهد بود تا آن‌ها را از بین ببرند و حمایت مردم را از آن‌ها قطع کنند. از این جهت، برای نیروهای ضد شورش لازمی است تا شورشیان را در همان مراحل ابتدایی شناسایی و مکان‌های امن آن‌ها را نابود کنند و نگذارند تا این‌گونه گروه‌ها قدرت‌مند شوند و حکومت موازی را ایجاد کنند.

انواع شورش‌گری

قبل از پرداختن به علل و عوامل شورش‌گری، مهم است تا بدانیم چند نوع شورش وجود دارد؛ زیرا تمام شورش‌ها در محور آن می‌چرخد. در کل دو نوع شورش‌گری داریم: شورش‌گری ملی و شورش‌گری مقاومت.

۱. شورش‌گری ملی

به شورشی گفته می‌شود که در یک‌سو شورشیان قرار داشته باشند و علیه حکومت که تا اندازه‌ای مشروع است، مبارزه کنند. در شورش‌های ملی، عوامل سیاسی و یا تفاوت طبقاتی، فکری و هویتی میان رژیم حاکم و شورشی‌ها وجود دارد. در این

نوع شورش‌گری، ممکن است حکومت‌ها از حمایت بیرونی بهره‌مند شوند؛ اما منازعه اساساً میان شورشی‌ها و حکومت محلی است. باید متذکر شد که در شورش‌های ملی، دولت و گروه شورشی تنها طرف‌های ذی‌دخل منازعه نیستند؛ بلکه بازی‌گران دیگری نیز هستند که از طرف‌های درگیر حمایت می‌کنند و روابط میان هر دو طرف اصلی منازعه را متأثر می‌سازند. مردم محل، عام‌ترین نوع این بازی‌گران را تشکیل می‌دهند. در حالی‌که گروه‌ها، سازمان‌ها و کشورهای خارجی نیز در فهرست منازعات ملی جا دارند. شورش‌گری ملی به معنای نزاع میان حکومت و یک یا چند قسمتی از نفوس است. در این نوع شورش‌گری، شورشیان سعی می‌ورزند تا سیستم سیاسی را تغییر دهند، اداره‌ی حکومت را در دست گیرند و یا هم از کشور جدا شوند. شورش‌گری ملی جامعه را دو قطبی می‌سازد و عموماً مبارزه میان حکومت و مردم بر سر اقتدار سیاسی، مشروعیت و حمایت مردم است. به طور نمونه، شورشیان فارک در کلمبیا.

۲. جنبش مقاومت

این نوع شورش‌گری زمانی رخ می‌دهد که شورش‌گران در تلاش بیرون‌راندن قوای خارجی از کشور باشند و طوری استدلال می‌کنند که نیروهای خارجی کشورشان را اشغال کرده‌اند. عقده‌مندی عمدتاً در مقابل حاکمیت خارجی و یا مداخله‌ی خارجی می‌باشد. جنبش مقاومت، شورشیانی را که دارای اهداف مختلف هستند، با هم متحد می‌سازد. اما این نوع اتحادها بسیار سست و شکننده است. به هر حال، این‌گونه اتحاد تا زمان ترک قوای خارجی ادامه می‌یابد و پس از آن اعضای آن مبدل به تنظیم‌های کوچک می‌شوند و بر سر اقتدار سیاسی به جان هم می‌افتند. می‌توان مقاومت فلسطینی‌ها علیه نیروهای اسرائیل، مقاومت چریک‌های ویتنامی در مقابل امریکایی‌ها و مجاهدین افغانستان در مقابل نیروهای اتحاد جماهیر شوروی را مثال‌های بارز شورشی‌های آزادی‌طلبانه قلم‌داد کرد.

ویژه‌گی‌های شورش‌گری

تعداد زیادی از شورش‌گری‌ها در قرن بیستم، انقلابی و یا هم ضد استعماری بودند و این نوع شورش‌گری‌ها متأثر از روش‌های مبارزه‌ی مائویستی بودند که به شکل یک پارچه، مرکزی و اهداف مشخص، رهبری می‌شدند. اما شورش‌گری‌های مدرن یا فعلی به شکل غیرمتمرکز، با اهداف مختلف و با بازی‌گران نامنظم به پیش برده می‌شوند که انگیزه‌ی دینی، براندازی حکام خودکامه و بیرون‌راندن نیروهای خارجی از کشورهای‌شان را دارند. این نوع شورش‌گری‌ها دارای ویژه‌گی‌های ذیل است:

سیاسی

قبل از آن‌که به شرح ویژه‌گی‌های سیاسی شورش‌گری بپردازیم، نیاز است تا شورش و تروریسم را از هم تفکیک کنیم. در دانش‌نامه‌ی آزاد، شورش‌گری به معنای «گونه‌ی از سرکشی» آمده است. در اصطلاح به معنای «حرکت سازمان‌یافته به منظور براندازی حکومت مشروع و قانونی به واسطه‌ی جنگ مسلحانه» تعریف شده است. تروریسم عبارت از استفاده از قدرت یا خشونت تهدیدآمیز و غیرمشروع توسط شخص یا گروه سازمان‌یافته علیه مردم، به منظور ترساندن آن‌ها و ایجاد وحشت در جامعه است که اکثراً دلایل ایدئولوژیک و سیاسی دارد. البته با استفاده از روش‌های مختلفی همانند ایجاد ارباب مثل بمب‌گذاری‌ها، آدم‌ربایی و ترورها

است. در تعریف تروریسم تأکید بیش‌تر بر استفاده از راه‌های غیرمشروع خشونت، آسیب‌زدن به مردم عادی و براندازی دولت‌های ملی مطرح می‌شود.

در سال ۱۹۸۰ جامعه‌شناس امریکایی، میشل ویوریکا از «ضد جنبش‌های اجتماعی» سخن گفت. وی در یک تحقیق به این نتیجه رسید که تروریسم بیگانه‌گی و ضدیت با جنبش‌ها و جریان‌های اجتماعی است و می‌خواهد بر ضد آن عمل کند که در واقع با جامعه در افتاده است. به این دلیل تروریسم «جنبش ضد اجتماعی» است و به این واسطه ویوریکا بین جنبش‌های مشروع و تروریسم فرق قایل شد. در کل، عمل تروریستی یک عمل جرمی است؛ اما بدون شک عمل تروریستی بیش‌تر از جرم است. تروریستان همواره از شیوه‌های خشنی چون بمب‌گذاری، حملات انتحاری، اماکن و مردم عام را مورد حمله قرار می‌دهند و هدفشان ایجاد ارباب، ترس و وحشت است و در پی تغییرات سیاسی بنیادین در جامعه هستند. اما شورشیان هویدا و آشکار هستند. دست به فعالیت‌های سیاسی می‌زنند، خدمات را برای مردم ارائه می‌کنند و خود را از گروه‌های تروریستی مجزا می‌دانند و معتقد بر آوردن تغییرات سیاسی بنیادین و اساسی در جامعه هستند. اما شورشیان نیز برای عریض‌ساختن خلای امنیتی و دست‌یافتن به اهداف‌شان اقدام به حملات تروریستی می‌کنند تا مشروعیت حکومت را زیر سوال ببرند. تفاوت دیگر شورش و تروریسم این است که شورشیان خود را شورش‌گر تعریف می‌کنند؛ اما تروریسم از تعریف خود به عنوان تروریست به دلیل بار منفی آن انکار می‌کند و خود را مبارزان آزادی می‌داند. شورشی‌ها برای رسیدن به اهداف‌شان و کسب مشروعیت مردمی، دست به فعالیت سیاسی می‌زنند. معمولاً شورشیان با استفاده از مقامات رسمی و یا غیررسمی که نارضاض از حکومت‌اند و نیروهای سیاسی شورشیان که مسوول پیش‌برد فعالیت‌های سیاسی این گروه‌ها اند، برای ترویج آرمان‌های خود در بین مردم رسوخ می‌کنند و به واسطه‌ی این‌ها مستقیم و یا غیرمستقیم دیدگاه‌ها و نظریات‌شان را برای مردم از طریق رسانه‌ها و یا پخش شب‌نامه‌ها و یا سایر وسایل دیگر انتقال می‌دهند. این را باید علاوه کرد که در نظام‌های مردم‌سالار زمینه برای فعالیت‌های سیاسی شورشیان مهیا است؛ اما در نظام‌های سرکوب‌گر، خودکامه و دیکتاتوری این شرایط مهیا نیست. بر علاوه‌ی استفاده از افراد درون حکومتی نارضاض، شورشیان با استفاده از ترفندهای دیگری مانند نافرمانی مدنی، اعتصابات و نارضایتی‌های مدنی نیز سود می‌برند.

سازمان‌های جنایت‌کار

تمام گروه‌های نظامی ستیزه‌جو که بر علیه حکومت‌های خود سلاح برداشته‌اند، رابطه‌ی تنگاتنگی با گروه‌های جرایم سازمان‌یافته دارند. چون این گروه‌ها اقلیتی هستند که بر علیه حکومت بغاوت کرده‌اند و بدون ارتباط با این گروه‌ها نمی‌توانند به حیات خود ادامه دهند. از این رو روابط شورشیان با گروه‌های جنایت‌کار لازمی است. هدف شورشیان از هم‌کاری با گروه‌های جنایت‌کار، دست‌یافتن به منابع مادی است. در مقابل، گروه‌های شورشی زمینه‌ی قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان و صدها اعمال غیرقانونی دیگر را در قلمرو تحت اداره‌ی شان برای گروه‌های بزه‌کار مهیا می‌سازند. گروه‌های جنایت‌کار در مقابل برای شورشیان زمینه‌ی تهدید کارمندان دولتی، مقامات دولتی و ترور افراد و اشخاص، قاچاق رهبران شورشی از یک کشور به کشور دیگر و انتقال تسلیحات و سایر موارد دیگر را زمینه‌سازی می‌کنند.

اغلباً گروه‌های شورشی که به اهداف‌شان رسیده نمی‌توانند و یا رهبران‌شان به مرور زمان از بین می‌روند و یا هم این‌که اهداف مشخصی را حاصل می‌کنند، آن زمان نیروهای چریکی یا جنگی خود را به حاشیه می‌رانند، سازمان شورشی را به یک سازمان بزه‌کار و جنایی مبدل می‌سازند و در پی اهداف شخصی خود می‌روند. در این حالت خطری برای امنیت ملی محسوب نمی‌شوند و کار نیروهای ضد شورش‌گری را نیز آسان می‌کنند.

بنیادگرای اسلامی

بنیادگرای اسلامی که همراه با شورش‌گری و تروریسم است، در جریان جنگ سرد رشد کرد و پس از فروریختن برج‌های تجارت جهانی در نیویارک عملاً آغاز شد و عکس‌العمل جمعی جهان را برانگیخت. چنین عکس‌العملی باعث توسعه‌ی بین‌المللی شورش‌گری اسلامی در جهان شد و با حمله‌ی امریکا به افغانستان و عراق این وضع شدت بیش‌تر گرفت.

ماهیت شورش‌گری

شورشیان در مراحل ابتدایی شورش خویش، نوع مبارزه‌ی غیرمنظم را انتخاب می‌کنند؛ زیرا آن‌ها توانایی مقابله با نیروهای امنیتی و نیروهای منظم را ندارند. مبارزه‌ی غیرمنظم به شورشیان اجازه می‌دهد که برای مدت طولانی به مقاومت خویش ادامه دهند، چون انتخاب مبارزه‌ی نامنظم، شورشیان را از یک جنگ سرنوشت‌ساز در مقابل نیروی‌های منظم باز می‌دارد؛ زیرا شورشیان توانایی روبرویی مستقیم با نیروهای متعارف یا منظم را ندارند. شورشیان معمولاً اراضی و جغرافیای پیچیده مثل «میدان‌های بی‌ثبات، مشکل و حلقوی» را برای پیش‌برد عملیات خویش انتخاب می‌کنند تا تسخیر آن توسط نیروهای ضد شورش‌گری آسان نباشد و هم‌چنان شورشیان با گروه‌های تبهکار و تروریستی دیگر هم‌دست می‌شوند و به آن‌ها اجازه می‌دهند که در قلمرو شان حضور پیدا کنند تا خشونت بیش‌تر را راه بیندازند.

شورشیان با به چالش کشیدن نیروهای امنیتی کوشش می‌کنند به اهداف خویش دست یابند. این را باید دانست که کوشش آن‌ها تنها مبارزه با نیروهای امنیتی نیست؛ بلکه تلاش می‌ورزند تا یک سیستم هم‌سطح با حکومت را ایجاد و مردم را اداره کنند و با این کارشان دولت را به وضعیتی مواجه سازند که توانایی کنترل جمعیت و قلمرو خود را نداشته باشد. استراتژی شورشیان مبتنی بر انتخاب اهداف و ضربه‌زدن به آن است که چه وقت، چگونه، کجا حملات را راه‌اندازی کنند تا بتوانند اهداف سیاسی خویش را به‌دست آورند. شورشیان با به کاری‌گیری وسایل چون پروپاگاندا، شایعه‌پراکنی، وحشت و درون واژگونی تلاش می‌ورزند تا ناتوانی دولت را به رخ مردم بکشند و اقتدار و توانایی‌های خویش را نشان دهند.

شورشیان که هدف آن‌ها فعالیت‌های غیرقانونی و جنایی است، یک استثنا هستند. کسانی‌که با چنین اهدافی مبارزه می‌کنند، هدف آن‌ها سرنگونی و از بین‌بردن حکومت‌های‌شان نیست؛ بلکه آن‌ها می‌خواهند یک ساحه و قلمرو مشخص را در تسلط خویش داشته باشند و یا رهبران سیاسی و نظامی را تحت اداره‌ی خود بیاورند و به کارهای غیرقانونی خویش ادامه دهند. به‌طور مثال: قاچاق‌بران مواد مخدر.

تهدید شبکه‌ای، تهدیداتی است که اندازه، اهداف و توانایی آن منافع کشوری را تهدید می‌کند. این شبکه‌ها متضمن شبکه‌ی اطلاعاتی، اقتصادی، تدارکات و اجزای سیاسی هستند. تهدید شبکه‌ای می‌تواند شورشی، تروریستی یا شبکه‌های جنایی باشد. این شبکه‌ها به‌شکل متمرکز یا مرکزی و یا هم به قسم غیرمتمرکز یا غیرمرکزی اداره شوند.

تروریسم فرا ملی‌گرا مفهوم جهانی دارد. در حقیقت این یک شورش‌گری منطقه‌ای و جهانی است که هدف آن به چالش کشیدن کشورهای منطقه است و حتا می‌تواند کشورهای دیگر جهان را نیز تهدید کند.

ادامه دارد...

+93) 700 175 510 / +93) 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

سال سیزدهم
قیمت: ۲۰ افغانی

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حداکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

بهزاد فرنیچر

Email: behzad.dost@gmail.com

0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان

مؤسسه نشر وازه

پیشرو در امور چاپ، نشر و پخش کتاب

دفتر مرکزی و فروشگاه ۱: کابل، کارته ۳، چهارراه پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل پایین، نشر وازه
فروشگاه ۲: کابل، پل سوخته، چوک شهید مزاری، مارکت محمدی، نشر وازه
چاپخانه: کابل، شهرک امید سبز، فاز اول، چاپ وازه، پلاک ۲۲
۰۷۸۰۷۴۷۲۳۰ - ۰۷۸۰۷۴۷۳۴۷

Vazha.Publication NashreVazha VazhaPub

شفاخانه آینه صحت

تخفیف ویژه
۲۸۰۰۰ افغانی

کاشت مو طبیعی به روش FUE

کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمت‌هایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلاً هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلاً این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجرا است. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیر حسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت
شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰

BARTARTECH
INNOVATIVE & DIGITAL SOLUTIONS

شرکت خدمات IT
برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- طراحی وبسایت
- وب هاستینگ و ثبت دامین
- طراحی و توسعه دیتابیس
- ساخت برنامه‌های موبایل
- طراحی و پیاده سازی نتورک
- نصب کامره‌های امنیتی
- بازاریابی از طریق شبکه‌های اجتماعی
- گرافیک دیزاین (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- سنو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909

info@bartartech.com

+93787935900

www.bartartech.com

کوته سنگی، گولایی دواخانه، کابل افغانستان

نوی عدالت

Electric co.

پرچون

عمده

عرضه کننده هر نوع سامان آلات برقی، کبیل جات ایرانی و ترکی
گروپ های کم مصرف LED گروپ های چارچی و بخاری های برقی
با قیمت های مناسب در خدمت همشهریان عزیز قرار دارد

آدرس اول: کابل، کوته سنگی شروع پل هوایی جوار هتل آریانا کابل - مرکز تجاری نظیف
آدرس دوم: کابل، کوته سنگی جوار کوچه حلبی سازی - مارکیت چهاردهی وال
شماره های تماس: 0781776989 - 0744019820 - 0730784449

معتبر و باکیفیت

هاردسک اکسترنال

انتی ویروس (خانگی + تحت سرور)

بامیکا

Follow us on

@BamikaSoft & @BamikaHard

ما را دنبال کنید

۳ سال ورتتی تبدیلی

ADATA

Silicon Power

ESET

Kaspersky

www.bamikatech.com

0789945066 - 0799735660

آدرس: چهارراهی پل سرخ، مارکت ملی، منزل اول، نمبر ۱۹

تا جای فخر فروشی باشد، این آفتاب اخترسوز را از سپهر به پایین می‌کشند و عروسی برای آذین ضیافت‌های خویش می‌کنند. با سرهای مملو از باد نخوت در مورد او سخن می‌رانند و در کم‌تر خطابه‌ی آن‌ها، اسم مولانا غایب است. البته گاه‌گداری شعرهای او را هم می‌خوانند، گرچند با اغلاط بسیار. با این همه اگر عرصه‌ی مولاناشناسی در طول تاریخ دراز دامنش، ستاره‌گانی درخشان داشته است، یا بدیع‌الزمان فروزافر بوده، یا رینولد نیکلسن، یا کولمن بارکس، یا محمدعلی موحد و سبحانی و گولپینارلی. آن‌چه بدیهی و انکارناکردنی است، بی‌همتی جمعی قلم‌به‌دستان کشور در سیر و سبحانی و گهریابی از این دریای بن ناپیدا است. دریست در همه‌ی تاریخ مولوی‌پژوهی حتا یک نسخه از نسخ معتبر مثنوی را یک افغانستانی تصحیح نکرده است. در تصحیح و شرح که شیوا و هویدا است، کیسه‌ی ما تهی تهی است. حتا در پژوهش و تحقیق هم یک پژوهش‌گر افغانستانی کتابی به اهمیت و ارزش تاریخی «پله‌پله تا ملاقات خدا»، به خامه‌ی مرحوم دکتر زرین کوب، یا کتاب «قمار عاشقانه» به سعی دکتر عبدالکریم سروش، یا «مولوی‌نامه» به همت مرحوم همایی و چه بسا کتبی از این دست، ننگاشته است. در ادبیات داستانی هم، باید الیف شافاک ترک، زنده‌گانی حضرت پیر کبیر را به صورت یک رمان به رشته‌ی تحریر در آورد، ارسلان فصیحی ایرانی آن‌را به پارسی برگرداند و انتشارات ققنوس ایرانی جهدی به چاپش بگمارد تا آغازدها اصلا بدانند با این نامی که این سان با آن گردن‌کشی می‌کنند و استکبار می‌ورزند، چه کسی بوده و چه چیزی آوازه‌ی او را جهان گیر کرده است. از این تمهید مقدمات که بگذریم، عرصه‌ی مولاناپژوهی در کشور نازنین ما به چندتا آفت رعب‌انگیز و مهیب گرفتار آمده است. این مصایب بیخ مولاناشناسی را در این زاد و بوم خشکانیده و آن‌را در نطفه فاسد کرده است. نخستین نکته‌ای که می‌توان و البته می‌باید به آن انگشت تأکید نهاد و آن‌را کاوید، بیگانه‌گی مولاناخوان‌های ما با میتودولوژی یا روش‌شناسی

باز بر طبل تهی

مولاناپژوهی و مولاناشناسی گستره‌ی فراخ و پهناوری از اطلاعات در زمینه و زمانه و هر آن چیزی از این دست در مورد مولانا را احتوا می‌کند، لذا ناچار و ناگزیر به مراجعه‌ی مکرر به تالیفات و آثار آن پیشینیانی است که مولانا از آنان تأثیر پذیرفته است. چنان که ما به نیکی عنایت داریم و از مثنوی و دیوان کبیر پیدا است، مولانا با فلسفه‌ی یونان، شهنامه، طب قدیم، افکار غزالی و سنایی و عطار، آشنایی تام و تمام داشته است و از آن‌ها بهره‌های بسیار برده است. همین‌طور آرای درخشان و تابناک مولانا بر اندیشمندان بعد از او بی‌تأثیر نبوده است.

است که از قداست و هیبتش باید هراسید و خیلی نزدیکش نشد. میزان فهم این نسل از مولانا در حد دیالوگ‌های رمان «ملت عشق» تنزیل و تقلیل یافته است. در کابل همین قلیلی هم که انجمن شعرا و نویسندگان است، در هشتم میزان که روز بزرگداشت مولانا است، خبری نیست که نیست. حال آن‌که همین انجمن‌ها در مناسبت‌های بسیار عادی‌تر، ضیافت‌ها می‌گیرند.

از این حرف‌های آلوده و آمیخته به یأس که بگذریم، کرسی‌های امیدی هم هست. فی‌المثل برگردان و شرح کتاب «فیه ما فیه» به پشتو توسط جواد نبوش که اقدامی است میمون و درخور ستایش. در این جامعه‌ای که نزدیک به نیم‌قرن جنگ و محاربه و فقر مداوم روح آن‌را یک روح غارت‌گر و مادیات‌پرست بار آورده است، مولانای بزرگ نباید صرف در حد زیور سخنرانی‌های جلالان باشد، روح خالی‌شده از معنویت ما، سخت به این معلم معنا نیازمند است. در میان این سیل بی‌امان انحراف از فضایل و گراییدن به رذایل، باید دست به دامان او که مدرس مسلم اخلاق است، شد. لذا اکیداً می‌گوییم؛ مولانا نیاز ما است.

تا آن‌جا که عقل قاصر من قد می‌دهد، راه رهایی از این دشواری و آفت جهشی است در نسل نو در جهت ارایه‌ی یک قرائت بی‌طرفانه از افکار او، درک درست اندیشه‌های او و با یاری‌جستن از او، خلاص‌شدن از شر بیماری تاریخی حوزه‌ی تفکری تمدن ما، یعنی دکماتیسیم. باشد که روزی اسمی از یک مولاناشناس اهل کشور ما در فهرست مفاخر مولاناشناسی باشد و از آن مهم‌تر این‌که تأثیر آرای پر از عشق و انسانیت و مهربانی مولانا را در کوچه پس‌کوچه‌های شهر شاهد و ناظر باشیم، تا باز بر طبل تهی نکوبیده باشیم.

که با موجی نهر اندیشه‌های مولا آشنایی دارند، می‌دانند که او الی حد مقدور از مخاصمه و منازعه بر سر جزئیات و فروع دینی حذر و پرهیز می‌کرد. این قیابی بی‌باکانه تاختن و محکوم به سوختن در آذر دگراندیشان، قیابی نیست که بر تن بزرگ‌مردی نظیر مولانا بیاید. حرف و ایراد سوم، تک منبعی بودن ایل مولاناخوان‌های متصوف است.

مولاناپژوهی و مولاناشناسی گستره‌ی فراخ و پهناوری از اطلاعات در زمینه و زمانه و هر آن چیزی از این دست در مورد مولانا را احتوا می‌کند، لذا ناچار و ناگزیر به مراجعه‌ی مکرر به تالیفات و آثار آن پیشینیانی است که مولانا از آنان تأثیر پذیرفته است. چنان که ما به نیکی عنایت داریم و از مثنوی و دیوان کبیر پیدا است، مولانا با فلسفه‌ی یونان، شهنامه، طب قدیم، افکار غزالی و سنایی و عطار، آشنایی تام و تمام داشته است و از آن‌ها بهره‌های بسیار برده است. همین‌طور آرای درخشان و تابناک مولانا بر اندیشمندان بعد از او بی‌تأثیر نبوده است. حتا در دوایر وسیع‌تر، باید در باب اهمیت و جایگاه مولانا در سنت عرفان جهانی قلم‌فرسایی کرد، و جوه مشترک و هم‌خوان او با عارفان دگر سنت‌های عرفانی نظیر بودیسم و عرفان مسیحی را به کاوش و تفحص گرفت. ارزش اجتناب‌ناپذیر هنری آثار او را باید متبازر کرد و در جهت زیبایی‌شناسی از منظر مولانا قلم زد. بی‌تردید این گونه در کمال دقت خواندن آثار حضرت مولوی، آدم نکته‌سنج و حکیمی می‌طلبد که مضاف بر علوم عام و مرسوم اسلامی، فلسفه و تاریخ و هنر و کلام و ادبیات بدانند. نکته‌ی چهارم، باز بی‌همتی جمعی ما در توقیر و تجلیل میراث‌های سترگ و گران فرهنگی ما است. دریغا که مولانا برای نسل نو تبدیل به یک بتی شده

علمی در تحقیق است. این جهل بر علم اصول و نهج‌نگارش یک متن محکم و معتبر علمی آن حجم نه چندان حجیمی از متون موجد در مورد آرا و افکار خداوندگار بلخ را عاری از اهمیت می‌کند و خط بطلان بر آن‌ها می‌کشد.

آن گونه که متداول و مرسوم بوده است، مثنوی و دگر آثار به‌جامانده از امام‌المطهرین را در خانقاه‌ها و مجالس مثنوی‌خوانی سنتی به خوانش می‌گیرند، اکثریت مطلق مدرسان مشایخ و یا هم پیرهای طریقت اند. این رادمردان فرزانه با همه‌ی حریت و حکمت مضاعف خویش، از آن جهت که میانه‌ی خوبی با فلسفیدن و تفکر دقیق روش‌مند ندارند، از تولید متنی در مورد مولانا که غنای علمی و استدلالی از عناصر شمردنی آن باشد، عاجز اند. سر عداوت با فلسفه و فلاسفه داشتن هم که ریشه در سیر تاریخی تصوف در تمدن اسلامی دارد. از غزالی که اهل این فن را تکفیر کرد و از گلبن دین خارج و گم‌گشته در کویر جهل انگاشت، تا خود شخص شخیص مولانا که در مثنوی با تعریض و طعنه به فخرالدین رازی که از متکلمان سرآمد و کاردان تاریخ علم کلام بود، می‌گفت: «گر که استدلال کار دین بُدی - فخر رازی رازدار دین بُدی». باری، این نزاع محل کلام ما نیست؛ اما بی‌گمان که تأثیر این طرز تفکر لااقل در عرصه‌ی مولاناشناسی نیک و ستودنی نبوده است.

نکته‌ی دوم این مهم که این بزرگواران در حبس چارچوب‌های ذهنی خویش اند و هر از گاهی سخنی یا بی‌تی از مولانا را که متضمن معنای دگری است به منفعت فلان فرقه‌ی صوفیه و یا پیروان فلان مذهب فقهی و یا کلامی که خودشان تعلق‌خاطری و یا تعهدی به آن قوم دارند، به کار می‌بندند. اهل فضلی

جشنواره ده روزه فلم لاجورد با شعار «تولد دوباره‌ی سینمای افغانستان» پایان یافت

لینا علم تعلق گرفت.

در بخش «فلم‌های مستند بلند» جایزه بهترین فلم مستند بلند به فلم «مرغ طوفان» به تهیه‌کننده‌گی گرگ و میش پرودکشن، جایزه بهترین کارگردانی فلم مستند بلند به فلم «تارهای ممنوع» ساخت حسن نوری، جایزه بهترین صداگذاری به فلم «زنگ تفریح ۳:۴۵ دقیقه» ساخت علی حسین حسینی، بهترین جایزه تدوین‌گر به فلم «قصه‌های شب افغانستان» به کارگردانی الکا سادات، جایزه بهترین موسیقی متن به فلم «مرغ طوفان» ساخته ظاهر هویدا و آرش هویدا، جایزه بهترین تصویربرداری به فلم «من کار خودم را می‌کنم» به یوسف بره‌کی، جایزه بهترین تحقیق به فلم «سربازان بی‌صدا می‌میرند» به رعنا صادقی و جایزه بهترین مستند تلویزیونی به فلم «مستند قندهار» به تلویزیون تمدن داده شد.

در بخش فلم‌های کوتاه، جایزه بهترین مستند کوتاه به فلم «شیخک» کاری از نسیم سیامک و جایزه بهترین فلم داستانی کوتاه به فلم «حبیبه» کاری از معصومه رضایی داده شد. هم‌چنان در بخش فلم‌های انیمیشن جایزه بهترین انیمیشن به فلم «نوارها» به لاجورد حقیقی و در بخش رقابتی جایزه بهترین پوستر به «کابل شهری در باد» به ابودر نوایی، جایزه بهترین فلم در نگاه نو به فلم «سفر به مکان صفر» به کارگردانی داوود هلمندی، جایزه بهترین فلم اول به فلم «خانم دریایی» به مرسل عزیزی، جایزه بهترین فلم منتخب مردم به فلم «سکوت» به تهیه‌کننده‌گی فریدالله محبی و جایزه بهترین فلم سینمای عامه‌پسند به فلم «نقاب‌پوش» کاری از همایون شمس‌خان تعلق گرفت.

در بخش منتخب هیأت داوران جایزه بهترین منتخب هیأت داوران به فلم داستانی بلند «پرنده پرنده نبود» تعلق گرفت و به فیصل جمال‌یار اهدا شد و جایزه منتخب هیأت داوران در بخش مستند به «مستند ۲۸ اسد گرافیکی» به عبدالصبور خنجی داده شد.

فلم «سببی از بهشت» با کارگردانی همایون مروت و تهیه‌کننده‌گی داوود وهاب داده شد. جایزه‌های بهترین طراح لباس، بهترین موسیقی و بهترین تدوین‌گر نیز به این فلم تعلق گرفت که به ترتیب به ایوب عمر، قاسم رامشگر و سیدواقف حسینی داده شد. جایزه بهترین فلم‌نامه به فلم «همسایه» به کارگردانی زبیر فرغند داده شد. این فلم جایزه بهترین تصویربرداری و بهترین طراحی صحنه را نیز از آن خود کرد و جوایز آن به سیدواقف حسینی و جواد الفتی داده شد. به این ترتیب نصیر پژواک به دلیل کارش در فلم «رسوای قرن ۲۱» به عنوان بهترین چهره‌پرداز، رشاد آرش به عنوان بهترین صداگذار در فلم «پرنده پرنده نبود» و فرزانه نوایی به عنوان بهترین بازیگر نقش کودک در این فلم شناخته شدند و تندیس لاجورد را از آن خود کردند. هم‌چنان جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد به محمدتوفیق لایق و بهترین بازیگر نقش زن به

به فلم‌های مورد علاقه‌ی‌شان رأی داده‌اند. در این اعلامیه تصریح شده که جشنواره فلم لاجورد در اولین سال برگزاری‌اش در بخش «کران ویژه»، پنج فلم از فلم‌سازان افغانستان را برای نخستین بار در کابل نمایش داده است. با این حال برگزارکننده‌گان این جشنواره گفته‌اند که نخستین جشنواره ملی فلم افغانستان اولین سال برگزاری خود را با شعار «لاجورد، تولد دوباره سینمای افغانستان» آغاز کرده که همانا هدف جشنواره احیای سینمای افغانستان است. با این‌همه برگزارکننده‌گان این جشنواره گفته‌اند که «تندیس زرین لاجورد» که با آب طلا و سنگ لاجورد در داخل افغانستان ساخته و در وزارت اطلاعات و فرهنگ ثبت شده است، به ۵۵ فلم برگزیده شده در بخش‌های مختلف (فلم‌های داستانی، مستند و انیمیشن) اهدا شده است. تندیس بهترین فلم داستانی بلند این جشنواره به

۸صبح، کابل: نخستین جشنواره لاجورد زیر نام «لاجورد، تولد دوباره سینمای افغانستان» بعد از ده روز نمایش، پایان یافت. در این جشنواره به فلم‌های برتر و سینماگران، تندیس لاجورد اهد شد. در اعلامیه جشنواره لاجورد که روز سه‌شنبه، یازدهم قوس نشر شد، آمده است که «افغان فلم» به عنوان تنها اداره دولتی سینمایی افغانستان «لاجورد، جشنواره ملی فلم افغانستان» را به هدف تشویق فلم‌سازان، بازیگران، عوامل مسلکی فلم‌سازی و هنرمندان و ایجاد فضای رقابتی سالم در عرصه سینما، در اول ماه قوس افتتاح کرد. مراسم اختتامیه این جشنواره شب گذشته با حضور برخی از مقام‌های بلندپایه دولتی در مرکز فرهنگی روسیه برگزار شد. با این حال به گفته مسوولان این جشنواره، این نخستین جشنواره ملی فلم است که با حمایت دولت و همکاری سکتورهای خصوصی، در عرصه سینما بعد از گذشت سال‌ها رکود سینمای افغانستان برای ده روز برگزار شد و قرار است با ایجاد فضای رقابتی سالم و ارزیابی آثار تولید شده در عرصه سینمای افغانستان هر سال از تاریخ ۱ تا ۱۰ قوس برگزار شود.

مسوولان جشنواره لاجورد افزوده‌اند که در نخستین دور این جشنواره با مشارکت سکتور خصوصی و استقبال هندوستان و سینماگران، ۵۵ فلم در بخش رقابت‌های اصلی از بین ۲۱۰ فلم فرستاده شده، توسط هیأت گزینش انتخاب شده و در نه مکان در سراسر کابل به نمایش درآمده که با استقبال بی‌پیشینه تماشاگران و علاقه‌مندان روبه‌رو شده است. این مسوولان بیان کرده‌اند که در مدت ده روز نمایش فلم‌ها، نزدیک به پنج هزار تماشاگر به تماشای فلم نشست و در بخش رقابتی «انتخاب مردمی» بیش از یک هزار و ۵۰۰ تماشاگر

نگرانی‌ها از تأمین امنیت خط آهن خواف - هرات

خلیل رسولی

قرار است تا چند روز آینده خط آهن خواف - هرات با حضور مقام‌های عالی‌رتبه کشورهای افغانستان و ایران در هرات به بهره‌برداری برسد. براساس معلومات هیأت اداره مستقل خط آهن افغانستان که برای

«هم‌آهنگی برنامه گشایش» این پروژه به هرات سفر کرده، بخش سوم آن تکمیل شده و کار روی «فاز نخست بخش چهارم» جریان دارد.

یکی از نگرانی‌های مهم در مورد این پروژه بزرگ زیربنایی، تأمین امنیت آن است و طی روزهای اخیر، برخی تحرکات امنیتی در اطراف مسیر خط آهن خواف - هرات در خاک افغانستان روی داده است. این خط ریل از ولسوالی‌های غوریان، زنده‌جان و انجیل هرات می‌گذرد و در چند ماه اخیر این مناطق گواه برخی موارد ناامنی بوده است.

مقام‌های محلی هرات، پافشاری دارند که امنیت خط آهن خواف - هرات تأمین شده و نیروهای پولیس محافظت عامه این مسوولیت را بردوش دارند و با ایجاد «پاسگاه‌های امنیتی» اجازه ناامنی در این مسیر را نمی‌دهند.

برای بازدید از روند کار خط آهن خواف - هرات، همراه چند خبرنگار دیگر راهی ولسوالی غوریان هرات شدیدیم تا از نزدیک ایجاد زیرساخت‌ها برای بهره‌برداری از این خط ریل در ایستگاه «روزنک» را مشاهده کنیم. مسوولان «کمیسون گشایش» خط آهن خواف - هرات که از مرکز کشور به هرات آمده‌اند، از بهره‌برداری این پروژه در چند روز آینده خبر می‌دهند. آنان تأکید دارند که هم‌آهنگی برای گشایش این خط با ایران انجام شده و مراسم رسمی تا چند روز دیگر در هرات برگزار می‌شود.

برخی مقام‌های ارشد اداره مستقل خط آهن افغانستان، که برای بررسی پیش‌رفت کار ساخت گمرک ریلی در ایستگاه روزنک ولسوالی غوریان در سفر به این ولسوالی با خبرنگاران هم‌سفر شدند، از پیش‌رفت «۹۹ درصدی» کار ساخت این ایستگاه ریلی خبر می‌دهند. براساس معلومات آنان، کارهای باقی‌مانده تا چند روز دیگر تمام می‌شود و این پروژه مهم زیربنایی با حضور مقام‌های عالی‌رتبه راه آهن ایران به بهره‌برداری می‌رسد.

محمدیما شمس، رییس اداره خط آهن افغانستان، در

برخی مقام‌های ارشد اداره مستقل خط آهن افغانستان، که برای بررسی پیش‌رفت کار ساخت گمرک ریلی در ایستگاه روزنک ولسوالی غوریان در سفر به این ولسوالی با خبرنگاران هم‌سفر شدند، از پیش‌رفت «۹۹ درصدی» کار ساخت این ایستگاه ریلی خبر می‌دهند. براساس معلومات آنان، کارهای باقی‌مانده تا چند روز دیگر تمام می‌شود و این پروژه مهم زیربنایی با حضور مقام‌های عالی‌رتبه راه آهن ایران به بهره‌برداری می‌رسد.

صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید که با بهره‌برداری از این پروژه، پیش‌بینی می‌شود که حکومت افغانستان در جریان یک سال دست‌کم «۱۰ میلیون دالر» عاید کسب کند. افزون بر این، براساس برآورد اداره خط آهن کشور، احتمال می‌رود که طی سه سال پس از بهره‌برداری از خط آهن خواف - هرات، حکومت افغانستان بتواند تا «۵۰ میلیون دالر» از بابت انتقال کالاهای تجارتي و رفت‌وآمد مسافران عواید گردآوری کند. رییس اداره خط آهن کشور می‌گوید ایستگاه روزنک که هم اکنون کار ساخت آن رو به پایان است، سالانه گنجایش ترانزیت دو میلیون تن کالاهای وارداتی و صادراتی را دارد و با تکمیل بخش چهارم خط آهن در خاک افغانستان، این ظرفیت به پنج میلیون تن در سال افزایش می‌یابد.

محمدیونس قاضی‌زاده، رییس اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری هرات، در صحبت با روزنامه ۸صبح از حکومت می‌خواهد که برای تأمین امنیت این پروژه بیشتر تلاش کند. او از سهولت‌هایی که با بهره‌برداری از خط آهن به میان خواهد آمد، سخن می‌گوید و پافشاری دارد که زمینه تبادل کالاهای وارداتی و صادراتی از طریق راه آهن با «هزینه و زمان کم‌تر» فراهم می‌شود. به گفته‌ی او، کالاهای صادراتی کشور از طریق خط آهن خواف - هرات به بازارهای جهانی راه می‌یابد و از طریق «بندر عباس» در ایران سهولت‌های زیادی برای انتقال کالا به کشورهای اروپایی و ترکیه ایجاد خواهد شد. از دید مقام‌های محلی هرات، با بهره‌برداری از خط آهن خواف - هرات، سهولت‌های زیادی برای انتقال کالا و جابه‌جایی مسافران به میان می‌آید و افغانستان

می‌تواند از طریق شبکه راه آهن ایران به بندر چابهار، بندر عباس و شبکه راه آهن کشورهای اروپایی دست یابد. داکتر نوراحمد حیدری، معاون والی هرات، می‌گوید حکومت در تأمین امنیت این مسیر قطع است و نیروهای پولیس محافظت عامه، مسوولیت تأمین امنیت آن را برعهده دارند. معاون والی هرات که برای بررسی وضعیت امنیتی و برنامه‌ریزی مراسم بهره‌برداری از خط آهن خواف - هرات به ولسوالی غوریان سفر کرده بود، از ایجاد پاسگاه‌های امنیتی در فاصله‌های کوتاه برای تأمین امنیت مسیر عبور خط ریل خبر می‌دهد.

خط آهن خواف - هرات در چهار قطعه به طول مجموعی ۲۲۵ کیلومتر در کشورهای ایران و افغانستان ساخته می‌شود. دو بخش اول آن از منطقه خواف ایران تا مرز «شمع‌تیغ» افغانستان به طول ۷۶ کیلومتر تکمیل شده و بخش‌های «سوم و چهارم» در خاک افغانستان موقعیت دارد.

بخش سوم این خط از منطقه «شمع‌تیغ» آغاز شده و به طول ۶۲ کیلومتر تا روستای «روزنک» در ولسوالی غوریان امتداد یافته است. انتظار می‌رود کار بخش سوم این خط آهن تا چند روز دیگر به پایان برسد. هم‌چنان کار روی «فاز نخست بخش چهارم» از سوی یک شرکت قزاقستانی جریان دارد و تا نُه ماه دیگر تمام خواهد شد.

در این اواخر ولسوالی غوریان، جایی که ایستگاه اصلی بخش سوم خط آهن در آن موقعیت دارد، شاهد تحرکات طالبان بود و افزون بر حمله طالبان بر بخش‌های گوناگون این ولسوالی، همین چند روز پیش انفجار مابین سبب زخمی شدن شماری از نیروهای محافظت خط آهن شد.

خط آهن خواف - هرات قرار بود حدود ۱۰ سال پیش به بهره‌برداری برسد، اما به دلیل مشکلات اقتصادی ایران پس از تحریم‌های شدید ایالات متحده امریکا بر ضد این کشور و نیز مشکلات امنیتی در خاک افغانستان، گشایش آن با ۱۰ سال تأخیر انجام می‌شود.

تاکنون در جریان ریل‌گذاری این خط آهن، به دنبال حملات طالبان، برخی مهندسان ایرانی زخم برداشته و شماری از آنان کشته شده‌اند. با این وجود، چند روز مانده به گشایش رسمی این مسیر، یکی از مهم‌ترین نگرانی‌ها، تأمین امنیت این مسیر از سوی افغانستان است.

انگیزه کشتار انسان در افغان تندروان اسلام‌گرا

منبع: دی تایمز

نویسنده: بهرما کلینی

برگردان: سیدجمال اختر

یک مهاجر ۱۸ ساله چینی، ماه گذشته یک آموزگار تاریخ به نام سامویل پتی را در حومه پاریس تعقیب کرد و با چاقو بر وی حمله و سپس سر وی را از تنش جدا کرد. چندی بعد یک مرد اهل تونس در حالی که قرآن را با خود حمل می‌کرد، یک زن را با چاقو سر برید و دو نفر دیگر را در کلیسایی در شهر «نیس» با ضربات چاقو کشت.

در همین ماه، قرار است دو فرد مسلح وابسته به گروه داعش که در انگلستان به دنیا آمده و بزرگ شده‌اند، در امریکا به جرم مشارکت در آدم‌ربایی وحشیانه در سوریه، محاکمه شوند. آن‌ها گروه‌گان‌های‌شان از جمله چند امریکایی را جلو دوربین سر بریده بودند.

چنین قتل‌هایی به دلیل وحشی‌گری‌هایی که در آن وجود دارد، از دیگر خشونت‌ها فرقی دارد. در حالی که تعداد قربانیان این نوع قتل‌ها نسبتاً کم است، اما اصول اساسی تمدن مدرن را این شیوه کشتن‌ها با تهدید مواجه می‌کند.

یونانیان و رومیان باستان گردن زدن را به عنوان مجازات قانونی برای مجرمان محکوم به اعدام وضع کردند. امروزه، اسلام‌گرایان تندرو معمولاً از گردن زدن و سر بریدن برای کشتارهای فراقانونی‌شان در کشورهایی مانند مصر، هند، فلپین و نایجریا استفاده می‌کنند. در موزامبیک تنها در ماه جاری، ۵۰ نفر از جمله زنان و کودکان توسط جنگ‌جویان وابسته به داعش به قتل رسیده‌اند. بسیاری از آن‌ها گردن زده شده‌اند.

این وحشی‌گری پی‌آمدهای ماندگار و خطرناکی دارد، مخصوصاً به این دلیل که عاملان آن‌ها، در اغلب موارد تصاویر اعمال خود را همه‌گانی می‌کنند. سازمان‌های تروریستی از زمان سر بریده شدن «دانیل پرل»، روزنامه‌نگار وال‌استریت ژورنال در پاکستان، اقدام به همه‌گانی کردن و اشتراک‌گذاری ویدیوهای سر بریدن‌های‌شان در انترنت کردند. در قضیه پرل،

عاملان این قتل عکسی از سر بریده شده‌ی وی را در توئیتر نشر کردند.

برای اسلام‌گرایان، سر بریدن، سلاحی قدرتمند در جنگ نامتقارن است. سر بریدن و صحنه‌ی وحشت‌ناک انجام این کار، هواداران جهادی را در سراسر جهان الهام می‌بخشد و هم‌زمان ترس را در جوامع محلی دامن می‌زند، تا جایی که اسلام‌گرایان به راحتی می‌توانند خواسته‌های خود از جمله کودهای رفتاری قرون وسطایی خود را بر جوامعی که در آن فعالیت دارند، تحمیل کنند.

جهادگرایان، اقلیت کوچکی از مسلمانان جهان را تشکیل می‌دهند، اما آن‌ها با روشن ساختن تمایل‌شان به رفتارهای غیرانسانی و غیرقابل تصور برای انسان‌های عادی، مطمئن می‌شوند که اکثریت، جرأت استفاده‌گی و یا سرپیچی از آن‌ها را نکنند. همین ماه یک ستاره کرکت بنگله‌دیشی مجبور شد به دلیل حضور بسیار کوتاهش در یک مراسم هندوها در هند، زیر فشار اسلام‌گرایان عذرخواهی کند. اسلام‌گرایان از طریق سر بریدن و ایجاد ترس و وحشت، به تدریج سنت‌های اسلامی لیبرال‌تر و متنوع‌تر را در کشورهای غیرعربی از بین می‌برند.

گرچه سر بریدن تأثیر درونی خاصی دارد، اما یگانه روش جهادگرایان برای ایجاد ترس و دامن زدن به وحشت نیست. اوایل ماه جاری افراد مسلح وابسته به داعش با حمله بر دانشگاه کابل، دست‌کم ۳۵ نفر را که عمدتاً دانشجو بودند، کشتند و ده‌ها تن دیگر را زخمی کردند. در وین اتریش، یک مهاجم اسلام‌گرا که قبلاً به جرم تلاش برای پیوستن به داعش زندانی شده بود، در جریان تیراندازی چهار نفر را کشت و ۲۲ تن دیگر را زخمی کرد.

این نوع خشونت‌های اسلام‌گرایان، نشانه‌ی آشکار این است که «جنگ علیه تروریسم» جهانی که پس از حملات ۱۱ سپتامبر آغاز شد، رو به ضعف نهاده است. حتا در کشورهای غربی، اقدامات معنادار دولت‌ها

علیه افراط‌گرایی اسلامی اغلب به دلیل نگرانی از مورد تبعیض قرار گرفتن مسلمانان، با چالش مواجه شده است. اما آن‌هایی که فریاد «اسلام‌هراسی» سر می‌دهند، نه تنها کمکی به محافظت از مسلمانان جوامع‌شان نمی‌کنند، بلکه با فراهم‌آوری امکان رشد افراط‌گرایی، باعث می‌شوند که جوامع مسلمان از امنیت کم‌تری برخوردار باشند.

واقعیت این است که امروز فقط یک کشور در جهان وجود دارد که به جای اسلام‌گرایی افراطی، اسلام را سخت سرکوب می‌کند؛ آن کشور چین است. در چند سال گذشته، بیجینگ بیش از یک میلیون اویغور و اعضای سایر اقلیت‌های مسلمان را در منطقه سین‌کیانگ در غرب چین زندانی کرده است. مقام‌های چینی به بهانه مبارزه با تروریسم در حال پاک کردن روش‌مند هویت اسلامی در مقیاس بزرگ هستند. با این وجود جامعه بین‌المللی از جمله کشورهای مسلمان، در برابر اقدامات چین علیه اویغورها عمدتاً سکوت پیشه کرده‌اند. سال گذشته، ماهاتیر بن محمد، نخست‌وزیر سابق مالیزیا، دلیل این سکوت را توضیح داد و گفت به خاطری که «چین یک کشور بسیار قدرتمند است.»

اما برعکس، همین ماهاتیر پس از حمله «نیس» در توئیترش نوشت: «مسلمانان حق دارند عصبانی شوند و میلیون‌ها فرانسه‌ای را به خاطر قتل‌های گذشته، بکشند.» این توئیت «آتش‌افروز» به دلیل «تکریم خشونت» از توئیتر حذف شده است، اما حساب ماهاتیر به حالت تعلیق درنیا آمده است.

رجب طیب اردوغان، رییس جمهور ترکیه، نیز به نوبه‌ی خود خواستار تحریم کالاهای فرانسه شده است، زیرا امانویل مکرون، رییس جمهور فرانسه، پس از قتل سامویل پتی وعده داد که از سکولاریسم در برابر اسلام رادیکال دفاع می‌کند. با توجه به این، به وضوح دیده می‌شود که حمله بر دموکراسی [فرانسه] بسیار آسان‌تر از ایستاده‌گی در برابر یک «دیکتاتوری ظالم» [چین] است.

اما هیچ یک از این اقدامات باعث امن‌تر شدن جوامع مسلمان نمی‌شود، چه رسد به ریشه‌کن شدن تروریسم اسلام‌گرا. برای پایان دادن به تروریسم اسلامی، دولت‌ها باید براساس درک بهتری از دشمن‌شان، رویکرد جدیدی را در پیش بگیرند.

افراط‌گرایی اسلامی یک سازمان یا یک ارتش نیست، بلکه یک جنبش ایدیولوژیک است. همان‌طور که حملات اخیر نشان می‌دهد، سازمان‌های تروریستی با داشتن دکترین واضح خشونت‌بار، نیازی به هم‌آهنگ کردن اقدامات‌شان ندارند. به همین دلیل است که کشتن و حذف چهره‌های رده بالای داعش یا القاعده، کار چندانی برای جلوگیری از خون‌ریزی نمی‌کند و به همین دلیل رویکرد نظامی به تنهایی، هرگز نمی‌تواند مؤثر باشد.

تلاش‌های ضد تروریسم باید چشمه و منبع تروریسم جهادی را هدف قرار دهد؛ به عبارت دیگر، تلاش‌های ضد تروریسم باید تیولوژی وهابی نظامی‌گرا را که استفاده از خشونت علیه «کافران» را توجیه می‌کند و به انجام آن فرمان می‌دهد، هدف قرار دهد. این یعنی اول‌تر و مهم‌تر از همه «ایدیولوژی شیطانی» - به قول ترزا می، نخست‌وزیر پیشین بریتانیا - جهادگرایان بی‌اعتبار شود.

این کار می‌تواند از طریق بی‌اعتبار کردن اصل اساسی این ایدیولوژی که (بدون پشتوانه قرآن) می‌گوید ۷۲ حوری در بهشت در انتظار هر مجاهد و هر شهید است، آغاز شود. کار دیگر، می‌تواند «رام کردن» روحانیون و سایر مبلغان جهاد خشونت‌بار باشد. همان‌طور که «لی کوان یو»، رهبر فقید سنگاپور، باری توضیح داد که ما باید «زنبورهای ملکه» یعنی مبلغان خشونت را که به «زنبورهای کارگر» دستور صادر و آن‌ها را به خشونت تشویق می‌کنند، هدف قرار دهیم، نه زنبورهای کارگر را. اگر زنبورهای ملکه را رام نکنیم، جنگ علیه ترور پایان نخواهد یافت و اسلام‌گرایی خشونت‌بار عمیق‌تر از پیش در جوامع ریشه خواهد دوآند.

◆ اعجاز الحق سامی

به دنبال اقدامات واکنش برانگیز اخیر شهرداری کابل، این نهاد برای اولین بار فاضلاب آبروها را به درون بعضی از بلندمنزلها ریخت؛ اقدامی که مقامها در شهرداری کابل آن را تجویز انضباطی می‌خوانند. به گفته‌ی آنان، این دستور از سوی معاون اول ریاست جمهوری در نشست ۶:۳۰ صبح داده شده است.

این اقدام با موجی از استقبال و انتقاد شهروندان روبه‌رو شده است. برخی از شهروندان این تصمیم را خلاف اصول اخلاقی عنوان می‌کنند و خواهان برخورد جدی، اصولی و دایمی با این موارد هستند. شماری دیگر اما این اقدام را به عنوان «عبثت» به دیگر مالکان بلندمنزلها یاد کرده از آن استقبال می‌کنند. این در حالی که است که آسیب‌های از این ناحیه بیش‌تر متوجه کرایه‌نشینان است. آگاهان حقوق هرچند می‌گویند که این اقدام از نگاه حقوق شهروندی مناسب نیست، اما تصریح می‌کنند که چنین مواردی در قانون صراحت نیافته است و به همین دلیل نمی‌توان آن را تایید یا رد کرد. آنان تصریح می‌کنند که چنین اقداماتی در مواقع حساس از سوی نهادها به عنوان «تأدیپ» و به گونه‌ی معهود مد نظر گرفته می‌شود. شهرداری کابل اما تصریح می‌کند که راه‌حل این معضل، معیاری‌سازی ساختمان‌ها است و این نهاد دستورالعملی تازه را در مورد تخلفات ساختمانی روی دست دارد. به گفته‌ی مسوولان، قرار است این کارشویه به زودی تصویب شود و در آن، جریمه و حبس به عنوان جزا در نظر گرفته شده است.

در ادامه اقدامات واکنش برانگیز شهرداری کابل، این نهاد تصاویری از ماهیت برخوردش با تخلفات ساختمانی را نشر کرده است. این اقدامات در ناحیه‌های دهم و دوازدهم شهر کابل انجام شده است. در تصاویر که از آدرس شهرداری کابل نشر شده، دیده می‌شود که فاضلاب «عزیزی تاور» واقع در سرک مقابل پارک شهر نو از مربوطات حوزه دهم، به تهکوی آن انتقال یافته است. شهرداری کابل روز شنبه، هشتم قوس، نیز تصاویری را نشر کرد که نشان می‌داد کارمندان این نهاد فاضلاب یک ساختمان در ناحیه دهم شهر کابل را به درون یک دکان سلمانی هدایت داده است. افزون بر این، کارمندان شهرداری روز یکشنبه، نهم قوس، فاضلاب یک تالار عروسی در ناحیه دوازدهم شهر کابل را به محوطه این تالار ریخته‌اند.

این اقدامات شهرداری، واکنش‌های مختلفی برانگیخته

مورد پی‌گرد و جریمه نقدی قرار دهد.

از سویی هم شماری دیگر از شهروندان این اقدام شهرداری کابل را برای تامین نظم شهری و محو تخلفات ساختمانی موثر می‌دانند. با این حال، برخی از مسوولان در حکومت خواستار تجدید نظر در برخوردها با شهروندان شده‌اند. شاه‌حسین مرتضوی، مشاور فرهنگی رییس جمهور، روز یکشنبه در صفحه فیس‌بوکش نوشت: «اقدامات شاروالی کابل قابل قدر است. اگر در شیوه‌های جریمه برای متخلفان تجدید نظر شود، بهتر است. رفتار ما و متخلفان باید متفاوت باشد»

از سوی دیگر شماری از حقوق‌دانان به این باور اند که تنها از جریمه نقدی به عنوان اقدام تادیبی در کود جزا یاد شده است. به گفته این آگاهان، تاکنون مواد قانون وجود ندارد که انجام دادن یا ندادن این اقدام تادیبی از طرف شهرداری را توجیه یا رد کند. وحید فره‌زی، آگاه مسایل حقوقی، در این خصوص گفت که شهرداری تنها در صورتی می‌تواند دست به چنین اقدامات تادیبی بزند که شهروند یا مالک ساختمان به سه‌خطا پی‌هم شهرداری در مورد تخلفات شهری توجه نکرده باشد. وی هرچند این گام را بحث تادیبی در شرایط کنونی

و با موجی از استقبالها و انتقادها در میان مردم و کاربران رسانه‌های اجتماعی روبه‌رو شده است. ساکنان بلندمنزل عزیزی تاور از این اقدام انتقاد می‌کنند و آن را گام «عجولانه» و «خلاف اصول شهروندی» عنوان می‌کنند. آنان می‌گویند، تانکر فاضلابی که به زیرزمین این بلندمنزل تخلیه شد، از آبرو مقابل این ساختمان نبود و از جای دیگری آورده شده است. یکی از کارکنان این بلندمنزل گفت که آنان همواره فاضلاب را با استفاده از تانکرهای شخصی به مکان‌های دیگر انتقال می‌دهند. این شهروندان تصریح می‌کنند که آسیب‌های این اقدام شهرداری و تصمیم معاون اول ریاست جمهوری بیش‌تر از مالکان ساختمان‌ها، به کرایه‌نشینان وارد می‌شود. شماری از شهروندان از این‌گونه برخوردها انتقاد می‌کنند و آن را خلاف اصول و اخلاق شهری می‌دانند. این شهروندان می‌گویند که حکومت می‌تواند با اعمال جریمه سنگین بر مالکان ساختمان‌ها، افزون بر کمک به عواید دولت، فرد گناه‌کار را مجازات کند.

این اقدام با انتقاد برخی از کاربران رسانه‌های اجتماعی نیز روبه‌رو شده است. شمار زیادی از کاربران نوشته‌اند که شهرداری کابل باید به جای ایجاد خطرهای صحتی برای ده‌ها خانواده ساکن در ساختمان، مسوولان آن را

ریختن فاضلاب به درون ساختمان‌ها!

گال را گنجشک می‌خورد، لت را بودنه

خواند، اما تصریح که این برخوردها از نگاه حقوق شهروندی مناسب نیست. با این حال، آقای فره‌زی از برخوردهای جدی در سایر کشورها هنگام مبارزه با ویروس کرونا به عنوان نمونه یاد کرد و گفت که با توجه به «معهود» بودن این اقدامات و توجه نکردن مردم به توصیه‌ها، چنین گامی می‌تواند از گزینه‌های مورد نظر برای متوجه کردن شهروندان باشد.

شهرداری کابل اما می‌گوید، فاضلابی را به درون ساختمان تخلیه کرده‌اند که از سوی این بلندمنزلها به آبروها وصل شده بود. سمیرا رسا، سخنگوی این نهاد، روز سه‌شنبه، یازدهم قوس، به روزنامه ۸ صبح گفت که این اقدام به عنوان «تجویز انضباطی» در نظر گرفته شده است تا با انجام چند اقدام، بتوانند از انجام بیش‌تر این عمل توسط مالکان بقیه بلندمنزلها جلوگیری کنند. بانو رسا افزود که این اقدام بر اساس فیصله معاونت اول ریاست جمهوری در نشست ۶:۳۰ صبح، انجام می‌شود.

از سوی دیگر، شهرداری کابل می‌گوید که کارشویه جدیدی در مورد تخلفات ساختمانی از سوی این نهاد به کابینه سپرده شده است. به گفته مسوولان، قرار است این کارشویه به زودی تصویب شود. در این طرح، برای کسانی که خلاف قوانین و دستورالعمل‌های شهرداری دست به ساخت‌وساز بلندمنزل زده‌اند و انضباط شهری را مراعات نمی‌کنند، مجازات در نظر گرفته شده است. این مجازات جریمه نقدی و در مواردی زندانی شدن را شامل است. سمیرا رسا افزود که شهرداری کابل فهرست مالکان ۵۰۰ ساختمانی که مرتکب تخلفات ساختمانی شده‌اند را به وزارت امور داخله فرستاده است.

این همه در حالی است که ماسترپلان فاضلاب شهر کابل هنوز عملی نشده است. قرارداد ساخت سیستم فاضلاب شهر کابل در نیمه‌های دلو سال گذشته امضا شد، اما قرار است کار آن با تاخیر در نیمه‌های سال آینده تکمیل شود. پیش از این نیز اقدام امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری و داوود سلطان‌زوی، شهردار کابل، برای تخریب سینما پارک اعتراض‌هایی را به دنبال داشت.

نیازمندی الگوی عملیاتی تجارت برای فعالیتهای اقتصادی و تجارتي در بازار

◆ ظریف صفا بختباری

ساختار مصارف (Cost Structure): فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی در بازار شامل یک سلسله مصارف از قبیل مصارف محصولات، خدمات اولیه و سایر مصارف می‌شود. داشتن و فهم دقیق از مصارف در هر فعالیت باعث می‌شود تا اقتصادی‌بودن کار در نظر گرفته شود و با اندک‌ترین مصارف بیش‌ترین مفیدیت در بازار توسط شرکت یا کارآفرین ایجاد شود. فهم درست از ساختار مصارف در الگوی عملیاتی تجارت جزء مهمی از فعالیت‌های بازار به شمار می‌رود و در نظر گرفتن آن باعث رشد و توسعه فعالیت‌های تجارتي در بازار می‌شود.

شناسایی منابع درآمد (Revenue Strem): درآمدزا بودن فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی در بازار اصل مهم در تجارت است. شرکت‌های تجارتي برنامه‌های کاری و فعالیت‌های بازار را به اساس داشتن درآمد و دریافت عواید ترتیب می‌کند. شناخت دقیق از منابع درآمد، چرایی پرداخت مشتریان به کدام محصول و خدمات و علاقه‌مندی تقاضاکننده‌گان جهت خریداری محصولات می‌تواند به عنوان منابع درآمد در الگوی عملیاتی تجارت به شمار رود و از معیارهای دقیق و موثر در تدوam فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی در بازار باشد.

با توجه با موارد بالا، الگوی عملیاتی تجارت مهم‌ترین برنامه در اولین گام‌های تجارتي در اجرای فعالیت‌های اقتصادی و تجارتي در بازار است. الگوی مذکور به کارآفرینان و صاحبان کسب‌وکار کمک می‌کند تا برنامه‌های کاری مطابق به برنامه با در نظرداشت موارد و معیارهای ذکرشده ایجاد و ترتیب کند، تا مفیدیت موضوع در نظر گرفته شود. بنابراین الگوی عملیاتی تجارت نه تنها باعث رشد و توسعه فعالیت‌های تجارتي در بازار می‌شود؛ بلکه از مهم‌ترین نیازمندی کارآفرین و تجارت‌های نوپا نیز به شمار می‌رود.

Relationships): اندازه‌ی بازار را تقاضاکننده‌گان مشخص می‌سازند. الگوی عملیاتی تجارت در کنار سایر معیارها برای معرفی‌شدن در بازار، ارتباطات با مشتریان و تقاضاکننده‌گان را نیز مورد اساسی و مهم تعریف کرده است. ارتباط با مشتریان در بازار به این معنا است که چه راه برای معرفی ارزش خلق‌شده توسط یک شرکت یا تجارت نوپا به مشتریان وجود دارد، یا از کدام روش‌های مناسب برای معرفی محصول به مشتریان باید استفاده صورت گیرد.

شناخت نوعیت مشتریان (Customer Segment): شناخت و داشتن معرفت از مشتریان نکته‌ی قوت کارآفرین است. در بازار انواع مختلف مشتریان وجود دارند که شامل مشتریان درجه‌اول، درجه‌دوم و مشتریان عادی می‌شوند. شرکت‌ها و کارآفرین‌ها مشتریان و تقاضاکننده‌گان را با معیارهای متفاوت تقسیم‌بندی کرده‌اند و درجه‌ی اهمیت آن‌ها را شناسایی می‌کنند. کارآفرین و تجارت نوپا در الگوی عملیاتی تجارت و در بازار، مشتریان را می‌شناسند، اهمیت آن‌ها را درجه‌بندی و برای آن‌ها ارزش‌های مختلف را پیشنهاد می‌کنند.

شناخت مجراها (Channels): شناخت مجرا در فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی به این معنا است که ارزش‌های ایجاد شده، محصولات و خدمات از کدام کانال‌های لازم برای مشتریان و متقاضیان انتقال داده شود. به بیان دیگر می‌توانیم مجراها را به عنوان راه و کانال دستیابی مشتریان به محصولات و خدمات یاد کرد. در نظر گرفتن و شناخت دقیق از مجراهای انتقال در الگوی عملیاتی تجارت در بازار بخش مهم از کار و فعالیت تجارتي است و در نظر گرفتن آن باعث موفقیت الگوی مذکور برای کارآفرین و تجارت می‌شود.

بازار مجموع فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی است و هر فعالیت در بازار برای حل یک چالش و دریافت راه‌حل برای مشتریان اجرا و ترتیب می‌شود. شناخت دقیق از فعالیت‌های اساسی در تجارت، اساسی‌ترین شاخص برای تدوam فعالیت‌های اقتصادی و تجارتي در بازار است. زیرا مشتریان به اساس نیاز و خواست‌شان به فعالیت‌های تجارتي یک شرکت رجوع و مطابق به تقاضای‌شان عمل می‌کنند. بنابراین شناخت دقیق از فعالیت‌هایی که قرار است در بازار اجرا شود، مهم‌ترین و اساسی‌ترین قسمت الگوی عملیاتی تجارت می‌باشد.

شناسایی هم‌کاران کلیدی (Key Partners): موفقیت فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی در بازار وابسته به ارتباطات است. هم‌کاران و شریک‌های تجارتي و شناخت آن‌ها در بازار نکته‌ی بارز برای کارآفرین است و کمک می‌کند تا ارتباطات مورد نیاز به شکل موثر بین عرضه‌کننده‌گان و تقاضاکننده‌گان اجرا شود و شکل گیرد. در الگوی عملیاتی تجارت که جزئی از موارد مهم برای آغاز هر فعالیت تجارتي و اقتصادی در بازار است، شناخت دقیق از هم‌کاران کلیدی در بازار از اهمیت مهم برخوردار است.

تعریف دقیق از منابع کلیدی (Key Recourse): تجارت در بازار نیازمند یک سلسله منابع برای خلق ارزش جهت حل یک چالش توسط کارآفرین است. منابع را می‌توان به عنوان ماشین کار در بازار تعریف کرد که در چگونه‌گی حل چالش مشتریان و تقاضاکننده‌گان عمل می‌کند. در الگوی عملیاتی تجارت، مولفه‌ای که توسط آن سایر شاخص‌ها و معیارها تعریف می‌شود، شناخت دقیق و واضح از منابع کلیدی است که از اهمیت خاص در نمودار مذکور برخوردار می‌باشد.

ارتباط با متقاضیان یا مشتریان (Customer

Business Model) الگوی عملیاتی تجارت یا (Canvas) از نمودارهای اساسی در کسب‌وکار و فعالیت‌های تجارتي در بازار است. الگوی مذکور برای کارآفرین جهت اجرای فعالیت‌های تجارتي و اقتصادی به مثابه‌ی پلان مهندسی یا نظامی است که برای رسیدن به اهداف تعیین‌شده از آن استفاده می‌کنند. به بیان روشن‌تر، الگوی عملیاتی تجارت می‌تواند نخستین ارزش برای انجام مأموریت تجارتي و اقتصادی در بازار شناخته شود که در آن روی چگونه‌گی اهداف، مأموریت، ارزش‌ها، ارتباطات، نوعیت عرضه و تقاضا، استراتژی بازاریابی و رسیدن به راه‌حل تجارتي و اقتصادی در بازار، روشنی انداخته می‌شود.

الگوی عملیاتی تجارت، کارآفرین را وادار تا قبل از آغاز فعالیت تجارتي و اقتصادی به ارزش‌ها و مولفه‌های بازار توجه و تمرکز کند تا پالیسی و استراتژی‌های کسب‌وکار به صورت درست تطبیق شود. هم‌چنان الگوی مذکور می‌تواند نقش تأثیرگذار در شناخت مفیدیت و موثریت کاری قبل از اجرای آن در بازار برای کارآفرین داشته باشد.

چند مولفه و شاخصی که جزء الگوی عملیاتی تجارت است و در بازار نقش مهم و اساسی دارد، این‌جا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ایجاد و پیشنهاد ارزش‌های تجارتي (Value Propositions): نخستین مولفه در الگوی عملیاتی تجارت، داشتن و تعریف درست از ارزش برای کسب‌وکار در بازار است. تعریف دقیق ارزش، کارآفرین را کمک می‌کند تا معیارهای پاسخ‌گو را برای حل نیازمندی بازار برای مشتریان ایجاد و پیشنهاد کند.

شناخت فعالیت‌های کلیدی (Key Activities):

در دل زنجیره‌ی حوادث ناگواری که از چندی قبل به این سو شاهد بوده‌ایم، گاه و بیگاه رویدادی خوش و رو به آینده روح خسته‌ی ما را دل‌داری داده و امید تازه بخشیده است. گام‌های علمی، موفقیت‌های ورزشی و رویدادهای هنری نویدبخشی چون جشنواره‌ی فلم لاجورد، از نمونه‌های این رویدادهای خوش و رو به آینده است.

شناسایی استعدادهای سینمایی و جان‌بخشیدن به صنعت بی‌جان سینمای وطن می‌تواند اتفاق مهم و در عین حال مبارک برای هر افغانستانی باشد. هنر و سینمای متعهد به ارزش‌های انسانی - اخلاقی، وفادار به رسوم و عنعنات سازنده و دیرپای جامعه، افشاگر و ناقد کجی‌ها و ناراستی‌های حوزه‌ی فرهنگ، جامعه و سیاست و نیز امیدبخش و جریان‌ساز، بهترین ابزار ایجاد تغییر در جامعه است؛ قدرت نرم ایجاد تغییرات گسترده و ژرف بدون نیاز به این‌که خونی از دماغ انسانی بریزد. جدی گرفتن هنر و سینما یک ضرورت است و ما ناگزیریم به آن توجه کنیم؛ به این دلایل:

۱. برای حرکت به سمت افغانستان آباد و آزاد، باید به جهان نو چشم گشود. جهان جدید و انسان جدید ابزارهای جدید موثر خاص خود را می‌طلبد. اگر بگوییم در طول تاریخ معاصر هیچ ابزاری به قدر ورزش نتوانسته است رنگ‌های قومی، نژادی، زبانی و مذهبی را کنار بزند و همه را در سایه‌ی پرچم واحد، یکدل و یکصدا سازد، گزاف

نگفته‌ایم. کافی است سری به آرشیف رویدادهای مهم ورزشی کشور در این بیست سال اخیر بزنیم. افتتاحیه‌ی لیگ برتر فوتبال سال ۱۳۹۹ را می‌توان ماکتی از یک جامعه‌ی تکتگر و پدیری زیست مسالمت‌آمیز دانست که ابزار ورزش قدرت تمثیل و معرفی هنرمندانه‌ی آن‌را به جامعه داشته است.

هنر و مخصوصاً هنر هفتم (سینما) از جمله‌ی مهم‌ترین، قدرتمندترین و ضروری‌ترین ابزارهای انسان جدید است. جامعه‌ی ما بسان جوامع دیگر نیازمند سینمای ملی است تا خود را بیان کند. بیانی برای خود و دیگران. بیان آن‌چه هستیم، آن‌چه می‌توانیم باشیم، چالش‌هایی که با آن‌ها دست و پنجه نرم می‌کنیم و از این طریق جوهره‌ی خویش را به نمایش می‌گذاریم.

۲. نسلی که آینده‌ی کشور و نبض تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را در دست دارد، نیازمند درک درست از هویت ملی خویش است. فراگیری هیمنه‌ی هول‌انگیز و منفور جنگ و ناامنی و تبعات مخرب آن بر فضای زنده‌گی مردم، مسیر درک درست نسل جدید از هویت ملی‌شان را مخدوش ساخته است. چه خوش مان بیاید، چه خوش مان نیاید، متأسفانه باید بپذیریم که افغانستان در ذهنیت نسل نوجوان و جوان ما تداعی‌کننده‌ی جنگ، آواره‌گی، فقر و مواد مخدر شده است. فرقی نمی‌کند این نسل ساکن وطن باشد یا مهاجر به ممالک دیگر. چنین ذهنیتی سودای ماندن در وطن را سست، پروای ساختن وطن را نابود و

است. در این میان سینما قادر خواهد بود که با باز کاوی اوضاع و احوال جامعه، آسیب‌شناسی چالش‌های اجتماعی و نهادینه‌کردن فرهنگ‌های اصیل، مسیر تحول فرهنگی و اجتماعی را هموار سازد. سینمای ملی می‌تواند با خلق آثار ارزش‌مند، پل انتقال مفاهیم عمیقی چون امید، استقامت، نوع‌دوستی، وطن‌پرستی، پابندی به ارزش‌های خانواده، صداقت، دیگرپذیری، شفقت، مفاهیم اخلاق حرفه‌ای و اخلاق شهروندی باشد.

۴. سخت نیست که تصدیق کنیم ریشه‌ی بخش قابل توجهی از نابسامانی‌ها و بحران‌های گذشته و حال جامعه‌ی ما را وابستگی و عدم استقلال عناصر و حلقه‌های سیاسی داخل کشور تشکیل می‌دهد. با در نظر داشت این واقعیت تلخ، پرورش و تقویت روحیه‌ی غیرت ملی در نسل آینده ضرورت فعلی ما است. سینما با تعریف و پرورش مفهوم قهرمان ملی و آماده‌سازی و جهت‌دهی افکار عمومی به سمت معیارهای مطلوب قهرمان‌پروری می‌تواند بزرگ‌ترین تأثیرگذاری‌ها را در ایجاد غیرت ملی داشته باشد.

۵. سخن آخر این‌که باید سینمای ملی را جدی گرفت. سینمای ملی نیازمند سرمایه‌گذاری است. برای جذب سرمایه‌ی مورد نیاز، باید در کنار دولت، از مردم غافل نبود. هم از آن جهت که سینمای برخاسته از متن مردم، به ارزش‌ها، خواسته‌ها و نیازهای مردم پشت نمی‌کند، هم از آن جهت که در بستر فرهنگ اسلامی - افغانستانی پتانسیل بسیار خوبی در جهت حمایت از فعالیت‌های عام‌المنفعه وجود دارد. با جدی‌گرفتن این پتانسیل می‌شود فرهنگ سرمایه‌گذاری مردمی برای کارهای هنری را نهادینه‌سازی کرد.

امید به فدای وطن را ناممکن می‌سازد. اما آیا افغانستان و افغانستانی‌ها در این باره منفی‌رخدادهای ناگوار می‌شوند؟ گذشته‌ی تاریخی سنگین‌وزن، سرمایه‌های فرهنگی آواره، منابع طبیعی سرشار، بهره‌ی هوشی قابل ملاحظه، سابقه‌ی درازآهنگ فرهنگ زیست مسالمت‌آمیز مذاهب و ادیان که به رغم تلاش‌های گسترده‌ی دست‌های قدرت‌های تفرقه‌افکن منطقه‌ای و بین‌المللی، همچنان پابرجا است. سخت کوشی، روحیه‌ی استقامت در برابر سختی‌ها و بحران‌ها، اهتمام به خانواده، علم‌دوستی، فرهنگ کسب لقمه‌ی حلال و هنرپروری بخشی از داشته‌های ارزش‌مندی است که پشت اخبار ناخوشایند گم شده است. کافی است اندکی از فضای جنگ و جنجال‌های موجود فاصله بگیریم و همدلان‌تر به پیرامون مان نگاهی بیندازیم، کافی است نگاهی از سر تأمل و جست‌وجوگر به خویشتن خویش داشته باشیم، آن‌وقت متوجه خواهیم شد که ما مصداق ملتی هستیم که از اسب افتاده است، نه اصل.

خلق و بازنمایی تصویر عینی و واقعی از هویت ملی، آن‌گونه که مسیر دیدن داشته‌های مان را نبندد، رسالت نسل روشن‌فکر و هنرمند است؛ رسالت سینمای متعهد به جامعه و فرهنگ افغانستان.

۳. در روزگاری که ممالک دیگر با همه توان مسیر توسعه‌ی انسانی و فرهنگی را پیموه‌اند و می‌پیمایند، جنگ و ناامنی درصد بلندی از جامعه‌ی ما را از سواد حیاتی محروم و هنجارهای اجتماعی را تضعیف کرده

نقدی بر یافته‌های یک تحقیق:

«۶۲ درصد دانش جویان دانشگاه کابل از عمل کرد استادان خود ناراض هستند»

یادداشت: روزنامه‌ی ۸ صبح در ۲۷ میزان ۱۳۹۹ مقاله‌ی را تحت عنوان «بررسی سنجش میزان رضایت دانش جویان دانشگاه کابل از عمل کرد استادان» نشر کرد که با واکنش دانشگاه کابل روبه‌رو شده است. این دانشگاه در نقد این مقاله که از سوی ضیا یوسفی تهیه شده بود، مطلب زیر را فرستاده است که اینک بدون کم و کاست به نشر سپرده‌ایم.

تحقیق طولی استفاده به عمل می‌آمد. هم‌چنان قابل ذکر است اگر اجرای تحقیقات کمی از نوع کاربردی بیش‌تر از یک سال بینجامد، به دلیل تغییراتی که در جامعه‌ی تحقیق ایجاد خواهد شد، نمی‌توان بر یافته‌های آن اطمینان داشت. در حالی که اجرای این تحقیق ۳ سال را در بر گرفته است. ۵. در روش نمونه‌گیری، ابهامات اساسی وجود دارد و نمونه‌ی تحقیق معرف جامعه‌ی تحقیق نیست. به طور مثال: روش نمونه‌گیری در جامعه‌ی که از گروه‌های مختلف تشکیل شده، مثل پوهنتون کابل، بهتر است که از روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای استفاده شود تا روش خوشه‌ای؛ طوری که ابتدا باید تعداد دقیق جمعیت کل محصلان پوهنتون کابل مشخص می‌شد، سپس جمعیت هر پوهنخی تعیین می‌شد، با تقسیم جمعیت هر پوهنخی بر جمعیت پوهنتون کابل نسبت هر پوهنخی را نسبت به جامعه به دست می‌آورد و با تعیین این نسبت می‌توانست سهم هر پوهنخی را در جامعه‌ی آماری مشخص کند تا نمونه معرف جامعه می‌بود که متأسفانه در نوشته‌ی مورد نظر این نقد از روش نمونه‌گیری معیاری و علمی استفاده نشده است.

۶. در زمینه‌ی حجم نمونه نیز ابهام وجود دارد. مشخص نیست که نویسنده از میان حجم کل جامعه (۱۸۰۸۶) محصل دختر و پسر در سال ۱۳۹۷ پوهنتون کابل) به تعداد ۲۶۲ نفر را چگونه و بر اساس کدام معیار تعیین کرده است؟ در صورتی که در مقاله‌ی مورد نظر این نقد، محصلان سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷ مورد نظر بوده است. حال اگر جمعیت سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ را با هم جمع کنیم چقدر خواهد شد؟ و یا در نظر داشت این حجم از جامعه، ۲۶۲ نفر بر اساس فرمول کوکران چطور محاسبه شده است؟ بر این اساس حجم نمونه‌ی تحقیق دچار مشکل است و از اعتبار علمی برخوردار نیست.

۷. از آن‌جایی که در نوشته‌ی مورد نظر این نقد، ابزار جمع‌آوری اطلاعات (پرسش‌نامه) را خود نویسنده ساخته است، بنابراین علاوه بر روایی صوری و محتوایی، الزاماً و باید تحلیل عاملی نیز از پرسش‌نامه صورت می‌گرفت. تا از هم‌سانی درونی آن اطمینان حاصل می‌شد و اطلاعات حاصل از آن اعتبار لازم را نیز کسب می‌کرد که در نوشته‌ی

۱. در این مقاله اشتباهات نگارشی و ابهامات مفهومی زیادی وجود دارد. به طور مثال در زمینه‌ی مفاهیمی چون عمل‌کرد استاد، رفتار استاد و برخورد استاد وضاحت لازم وجود ندارد و هر یک از مفاهیم فوق‌الذکر معنا و مفهوم متفاوتی را می‌رساند و هر کدام قلمرو مشخصی را تحت پوشش خود قرار می‌دهد. بنابراین در هر تحقیق علمی تا زمانی که مفاهیم اساسی به طور مشخص تعریف و شناسایی نشود، نمی‌توان موضوع را به طور واضح و قابل اطمینان سنجش و اندازه‌گیری کرد و به آن اعتبار علمی داد. هم‌چنان مشخص شود که در این تحقیق رضایت محصلان از کدام یک از متغیرهای فوق‌الذکر صورت گرفته است؟

۲. برای درک بهتر رضایت محصلان و مشخص کردن ابعاد و شاخص‌های اندازه‌گیری آن و از آن‌جایی که نام آن‌را علمی نیز مانده است، بهتر بود که حداقل از یکی از نظریه‌ها و مدل‌های مرتبط به رضایت محصلان استفاده می‌شد. به طور مثال، مدل رضایت محصلان (پاسارلا و ترتیبی، ۱۹۸۳)، تیوری سرمایه‌گذاری (هچر و هم‌کاران، ۱۹۹۲)، تیوری ایجاد خوشحالی (دلارد، کانون و چونگین، ۲۰۰۲)، مدل رضایت تحصیلی (ژور کوویچ، ویگنالی و کافمن، ۲۰۰۶)، مدل ارزیابی رضایت (شوکیسن، جانان و یانگ، ۲۰۱۴) و چارچوب رضایت (هانسن و سلوول، ۲۰۱۵) و چندین نظریه و مدل رضایت دیگر که در این بخش وجود دارد. اما در این مقاله از نظریه‌های غیر مرتبط استفاده شده است.

۳. فرضیه و سوالات تحقیق وضاحت ندارد و دچار ابهام مفهومی است. به طور مثال فرضیه‌ی تحقیق عنوان کرده است: «میان متغیر جنسیت دانش‌جویان و استادان دانشگاه کابل رابطه‌ی منفی موجود است.» در این‌جا مشخص نیست که محقق آیا عمل کرد استادان، رفتار استادان، رضایت محصلان از استادان و یا برخورد استادان را با جنسیت محصلان مورد سنجش قرار داده است؟ بهتر بود تا فرضیه و سوالات تحقیق واضح و مشخص مطرح می‌شد. ۴. از این‌که مسأله‌ی تحقیق، در یک دوره‌ی زمانی مشخص (۱۳۹۵-۱۳۹۷) صورت گرفته است؛ بنابراین به جای این‌که از روش پیمایشی استفاده می‌شد، باید از روش

این‌گونه آزمون‌ها اعتماد کرد.

۱۱. در قسمت نتیجه‌گیری، ساختار نوشتاری نتیجه‌گیری رعایت نشده است؛ یعنی جهت نتیجه‌گیری مناسب و با اعتبار. نویسنده باید یافته‌های تحقیق را با یافته‌های تحقیقات دیگر مناقشه و مقایسه می‌کرد تا یک مبنای تیوریک جهت نتیجه‌گیری فراهم می‌شد و با توجه به اهداف تحقیق نتیجه‌گیری صورت می‌گرفت.

۱۲. منابع استفاده‌شده، ارتباط مستقیمی با موضوع رضایت محصلان ندارد که این امر باعث ابهام در درک مفهوم رضایت محصلان از اساتید شده است. بهتر است محقق در این زمینه مطالعات بیش‌تری می‌کرد تا دقیقاً چیزی را که می‌خواست اندازه گیرد، اندازه می‌گرفت.

۱۳. یکی از مهم‌ترین مراحل انجام تحقیق، رعایت اصول اخلاقی در تحقیق است. اما در نوشته‌ی مورد نظر این نقد، این اصل رعایت نشده است. چنان‌چه نویسنده در اجرای تحقیق خود از پوهنتون کابل اجازه‌نامه اخذ نکرده و مسوولان فعلی پوهنتون کابل را در جریان قرار نداده است. در نتیجه باید گفت که هیأت رهبری و اعضای کادر علمی پوهنتون کابل به ترویج فرهنگ نقد و انتقادپذیری بسزایی قایل اند و باورمند هستند که انتقاد و انتقادپذیری زمینه را برای تغییر و تکامل فراهم می‌کند. اما بر اساس موارد ذکر شده در بالا می‌توان نتیجه گرفت: به نوشته‌ی که در روز یکشنبه مورخ ۲۷ میزان سال روان در روزنامه ۸ صبح به عنوان مقاله به چاپ رسیده بود، نمی‌توان عنوان یک مقاله‌ی علمی را داد و هم‌چنان بر نتایج و یافته‌های آن نیز نمی‌توان اعتماد کرد. بنابراین به نویسنده‌ی مورد نظر و تیم کاری روزنامه ۸ صبح پیشنهاد می‌شود که برای انجام یک تحقیق علمی، تحلیل نتایج و چاپ آن باید دقت، ظرافت و حوصله‌ی بیش‌تری را در نظر بگیرند. در غیر آن یافته‌های چنین تحقیق‌ها اعتبار لازم ندارد و به جای کمک و راهنمایی خواننده‌گان، تصویر وارونه را از حقایق جلوه می‌دهد. آن‌چنانی که در این مورد خاص صورت گرفته است.

پوهنتون کابل

1-continuous
2-interval
3-discrete

دبیر بخش ویدیو:
خبرنگاران:

ویراستاران:
صفحه آرایه:
پذیرش اعلان:
نشانی پستی:
نشانی دفتر کابل:
۸ صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

سنجر سهیل: sanjarsohail@yahoo.com
مجیب مهرداد: mujib_mehrdad@yahoo.com
خلیل اسیر: 8am.daily@gmail.com
حسبب بهش:
علی شاه حقمیل:
آسیه حمزه‌ای:
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

صاحب امتیاز:
مدیرمسوول:
سر دبیر:
دبیر گزارش‌ها:
دبیر بخش خبر:
دبیر بخش صلح:
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

Publisher:
Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com

Editor-in-Chief:
Mujib Mehrdad
mujib_mehrdad@yahoo.com

Facebook.com/8am.af
Youtube.com/HashteSubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

محمدنصیر کاوشگر
عبدالاحمد حسینی، محمدحسین نیک‌خواه، خلیل رسولی، هما همتا، الیاس طاهری، زهرا عطایی، احمدشاه شاداب، حفیظ علی خیل، توفان عمری، شعب حکیمی، پرویز کامروز
علی نظری، اسحق علی احساس
رضا مرادی
۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۷۸۷۸۷۹۹ Shaparsepehr@gmail.com
صندوق پستی ۰۲۵-۰۳۸، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان
تایمنی، کابل، افغانستان
۸ صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است.
سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

بانکداری اینترنتی عزیز بانک

با استفاده از بانکداری اینترنتی عزیز بانک بخش وسیعی از معاملات مالی تان را از خانه و یا محل کار تان، با خاطر آسوده و راحت، انجام دهید.

عزیز بانک افتخار دارد که ضمن خدمات بانکداری اینترنتی انفرادی، نمونه شرکتی را نیز با ویژگیهای وسیعی ذیل برای مشتریان گرامی خویش پیشکش مینماید:

- انجام معاملات جمعی در حسابات بانکی عزیز بانک در یک وقت
- تایید معاملات توسط چندین صلاحیتدار حساب به شکل سلسله مراتب
- تایید معاملات گروهی توسط هر یک از صلاحیتدار حساب

عزیز بانک
Azizi Bank

ترکیه و روسیه بر سر نظارت مشترک بر آتش بس قرهباغ توافق کردند

ترکیه روز سهشنبه اعلام کرد که این کشور بر سر ایجاد یک مرکز مشترک برای نظارت بر توافق آتش بس میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان در قرهباغ با روسیه به توافق رسیده است.

به گزارش یورونیوز فارسی، وزارت دفاع ترکیه در همین خصوص با انتشار پیامی در شبکه اجتماعی توئیتر تاکید کرده است: «در پایان گفتگوها بر سر ملاحظات فنی، اصول و چگونگی عمل کرد یک مرکز مشترک میان ترکیه و روسیه برای نظارت بر توافق آتش بس قرهباغ توافق نامهای به امضا رسید.»

در این پیام بدون اشاره به جزئیات بیشتر درباره توافق یاد شده آمده است: «تلاشهای لازم در جریان است تا این مرکز در کوتاهترین زمان ممکن عملیاتی شود.»

انقره و مسکو پیشتر در اواسط ماه نوامبر یادداشت توافقی را برای تاسیس یک مرکز مشترک نظارتی که اندکی بعد مکان و عمل کرد آن مورد بحث و اختلاف قرار گرفت، امضا کرده بودند. ترکیه در آن زمان تاکید کرده بود که این مرکز باید در مکانی به انتخاب آذربایجان ایجاد و عملیاتی شود؛ این در حالی است که مسکو اعلام کرده بود که با خواست انقره برای تشکیل یک مرکز مستقل از سوی ترکیه در محدوده مرزی قرهباغ واقع در خاک آذربایجان مخالف است.

اختلافها بر سر جزئیات نحوه نظارت مشترک بر آتش بس در حالی میان مسکو و انقره شکل گرفته بود که عملانی از ترکیه در توافق آتش بس قرهباغ به عنوان صلح بان برده نشده و این ماموریت تنها به نیروهای ویژه ارتش روسیه محول شده است.

سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، اواسط ماه گذشته میلادی تصریح کرده بود که مرکز دیدهبانی مشترک پس از عملیاتی شدن تنها امکان نوعی نظارت از راه دور از طریق ابزارهای فنی کنترلکننده به خصوص پهپادها و دیگر فن آوریهای مخصوص را برای نمایندهگان ترکیه فراهم می کند.

وزارت دفاع ترکیه در پیام توئیتری روز سهشنبه خود بدون روشن کردن جزئیات بیشتر تر ماجرا و تنها با اشاره به توافق یازده نوامبر این کشور با ترکیه بر سر «ایجاد مرکز مشترک نظارت در قرهباغ کوهستانی» تاکید کرده که اقدامات لازم برای ایجاد مرکز یاد شده به صورت مشترک با روسیه ادامه دارد.

جمهوری آذربایجان پس از پیشرویها و فتوحات نظامی در مناقشهای شش ماهه بر سر کنترل قرهباغ در نهایت اوایل ماه گذشته میلادی تحت میانجیگری روسیه توافقنامه آتش بس با ارمنستان به امضا رساند که به موجب آن بخشهای مهمی از سرزمینهای مورد مناقشه در این منطقه را به خاک خود بازگرداند.

مسکو مدتهاست که نیروهایش را در قالب عملیاتی با ماهیت صلح و دیدهبانی در بخشهایی از منطقه قرهباغ، جایی که ارمنی تبارها جمهوری خودخوانده آرتساخ را در آن تشکیل دادهاند، مستقر کردهاند.

رجب طیب اردوغان روز شانزدهم نوامبر با ارایه طرحی به مجلس ملی ترکیه خواستار صدور مجوز لازم برای اعزام سربازهای ارتش کشورش به آذربایجان جهت پیوستن به ماموریتی مشترک با نیروهای روسیه شده بود.

عربستان اجازه عبور هواپیمای تجارتي اسرائیل از حریم هوایی خود را داد

«توافق ابراهیم» که با حضور مقامهای ارشد سه کشور و دونالد ترامپ در کاخ سفید امضا شد، زمینهساز برقراری روابط و امضای توافقنامههای تجاری میان این کشورها شده است.

دونالد ترامپ تلاش می کند در هفتههای باقی مانده از ریاست جمهوری خود رضایت عربستان را هم برای توافقی مشابه با اسرائیل جلب کند.

هفته گذشته رسانه های اسرائیلی گزارش دادند که بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، همزمان با مایک پمپئو به عربستان سفر کرده و با محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، دیدار کرده است. وزیر خارجه عربستان این دیدار را تکذیب کرد، هرچند رسانهها جزئیاتی از این دیدار را هم منتشر کردند.

اتحاد علیه جمهوری اسلامی ایران یکی از اهداف اصلی اسرائیل برای برقراری روابط با کشورهای حاشیه خلیج فارس است.

سفر جرد کوشنر به عربستان و قطر هم در حالی صورت میگیرد که ترور محسن فخری زاده، چهره کلیدی برنامه هستهای و موشکی ایران، تنش در منطقه را به دلیل پیآمدهای احتمالی و نگرانی از اقدام تلافی جویانه ایران بالا برده است.

به گزارش بی بی سی فارسی، رسانه های اسرائیلی گزارش دادهاند که عربستان سعودی با عبور هواپیمای تجارتي و مسافربری اسرائیل به مقصد امارات از حریم هوایی خود موافقت کرده است.

خبرگزاری رویترز هم به نقل از یک مقام دولت امریکا گفته است که این توافق بعد از مذاکرات جرد کوشنر، مشاور ارشد و داماد دونالد ترامپ، رییس جمهور امریکا، با مقامهای سعودی به دست آمده است.

جرد کوشنر همراه آوی برکوویتز و برایان هوک، نمایندهگان ویژه خاورمیانه در دولت امریکا، روز دوشنبه، ۳۰ نوامبر، به عربستان سفر کردند. رویترز میگوید که موضوع عبور هواپیمای اسرائیلی از آسمان عربستان در جلسهای که اندکی بعد از نشستن پرواز آنها تشکیل شد، مطرح شده و یک مقام امریکایی به این خبرگزاری گفته است: «موفق شدیم که موضوع را حل و فصل کنیم.»

برقراری پروازهای مستقیم بخشی از توافقی است که بعد از عادی سازی روابط میان اسرائیل با امارات، بحرین و سودان به دست آمد.

اواسط سپتامبر (دو ماه و نیم پیش) اسرائیل با میانجیگری امریکا توافقی برای عادی سازی روابط با امارات و بحرین امضا کرد.

امریکا کشتی جنگی یک میلیارد دلاری اش را اوراق می کند

اندازه های با آسیب وسیع ساختاری، الکتریکی و مکانیکی روبرو شده که تعمیر و بازسازی آن به صرفه نیست.

این ناو بزرگ تهاجمی آبی خاکی در جنوری امسال برای انجام تغییراتی که به آن امکان حمل جنگنده های برتر هوایی اف-۳۵ را می داد، در بندر سانداگو پهلو گرفت، اما روز ۱۲ جنوری (۲۲ سرطان) دچار حریق شد. هنگام این آتش سوزی ۱۶۰ ملوان (دریانورد) و درجه دار روی کشتی حضور داشتند و در جریان خاموش کردن آتش بیش از ۶۰ ملوان و آتش نشان با جراحاتی روبرو شدند.

مقامهای نظامی امریکا میگویند که در ارتباط با ایجاد این حریق تاکنون از یک ملوان بازجویی شده و تحقیقات در مورد علت آتش سوزی ادامه دارد. آنها با بیان این که مرمت این کشتی ۲.۵ تا ۳.۲ میلیارد دالر هزینه دارد و پنج تا هفت سال طول می کشد، گفتند که در مقابل، اوراق کردن آن تنها ۳۰ میلیون دالر هزینه در بر دارد و ۹ تا ۱۲ ماه طول می کشد.

این کشتی ۲۲ سال پیش ساخته شد و ساخت آن به پول امروز ۱.۲ میلیارد دالر هزینه داشته است.

گرفته اند.

به نقل از رادیو فردا و به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، این مقامها میگویند که حریق در ناو «بونهام ریچارد» احتمالا «عمدی» بوده و این کشتی به

در پی بروز آتش سوزی شدید در رزمناو یک میلیارد دلاری ایالات متحده در سواحل سانداگوی کالیفرنیا، مقامهای نظامی این کشور اعلام کردند که تصمیم به خارج کردن این ناو از خدمت و اوراق کردن آن

چین برای کیم جونگ اون و خانواده اش «واکسین کرونا فرستاده است»

به نقل از رادیو فردا، برخی گزارشها حاکی است که چین برای کیم جونگ اون، رهبر کوریای شمالی و خانواده اش واکسین های آزمایشی ضد کرونا فرستاده است.

این مطلب را خبرگزاری رویترز روز سهشنبه، ۱۱ قوس، از قول یک تحلیلگر امریکایی و با استناد به دو منبع اطلاعاتی جاپانی که نخواسته اند نامشان فاش شود، گزارش کرده است.

هری کازیانیس، کارشناس کوریای شمالی، در اندیشکده مرکز منافع ملی در واشنگتن، به رویترز گفته است که کیم جونگ اون، خانواده او و چند مقام ارشد کره شمالی هم اکنون واکسین کرونا زده اند. او افزود که مشخص نیست کدام شرکت، داروی آزمایشی خود را برای رهبر کوریای شمالی و اطرافیان فرستاده و آیا ایمنی این داروها ثابت شده است یا نه.

گزارشها حاکی است که دست کم سه شرکت چینی در حال تولید واکسین هایی علیه ویروس کرونا هستند و با وجود این که هیچ یک از این شرکتها نتایج آزمایش بالینی مرحله سوم واکسین های آزمایشی کووید-۱۹ خود را منتشر نکرده، به نوشته رویترز، یکی از شرکتها به نام سینوفارم، واکسین آزمایشی خود را «به حدود یک میلیون نفر» در چین تزریق کرده است.